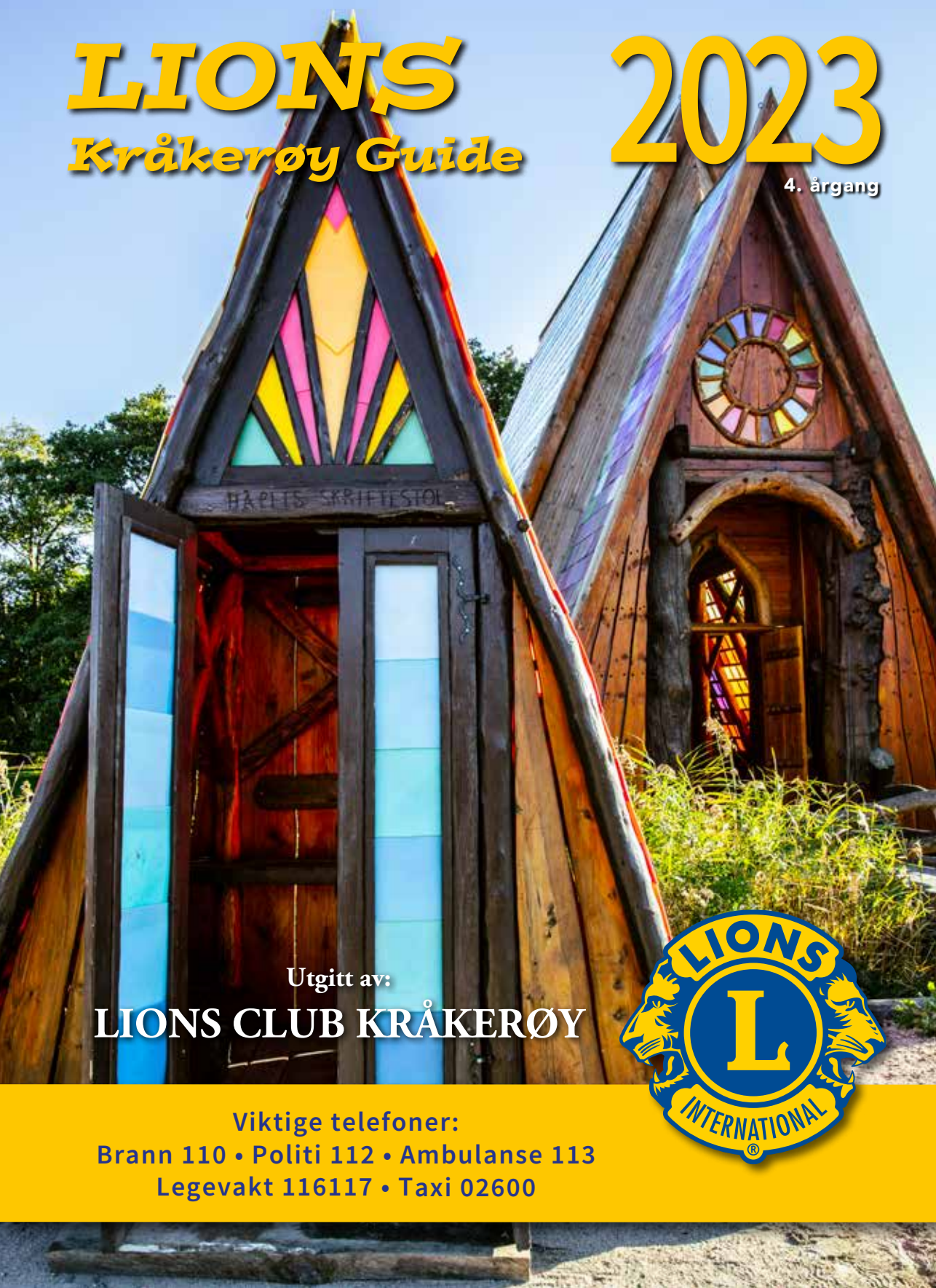

LIONS

Kråkerøy Guide

2023

4. årgang

Utgitt av:

LIONS CLUB KRÅKERØY

Viktige telefoner:

Brann 110 • Politi 112 • Ambulanse 113

Legevakt 116117 • Taxi 02600

Vakt-
apotek

Velkommen til byens vaktapotek

Vi holder åpent alle dager hele året og du finner oss vis-à-vis Fredrikstad Stadion.

Hent ut reseptene dine raskt og enkelt, velg blant et stort utvalg hygiene- og velværeprodukter – og sjekk ut gode tilbud hver eneste uke! Hos oss kan du alltid være trygg på at du får gode råd og produkter tilpasset dine behov. **Vi gleder oss til å se deg!**

 APOTEK 1
Vår kunnskap - din trygghet

Apotek 1
Helsehuset Fredrikstad
vis-a-vis Fredrikstad Stadion.
Tlf.: 69 00 24 00.
Åpningstider:
mandag-fredag: 8.30–19,
lørdag: 10–17, søndag 17–19

INNHold

Til dere som bor, eller har hytte på Kråkerøy	7
Velkommen til Kåkerøy, og velkommen til Fredrikstad.....	10
Informasjon om Lions Club Kråkerøy	12
Grasrotandelen	13
Kråkerøy historielag	17
Søppel i Kråkerøys skjærgård	18
Kart over kommunale avfallsstasjoner i Kråkerøy-skjærgården	21
Lions Club Kråkerøy støtter humanitært arbeid, kultur og miljø	22
Søsterøyene.....	25
Øst Politidistrikt informerer	32
Ferdsl på sjøen – lover og regler	34
Sjømerkesystemet	35
Fritidsfiske i Oslofjorden	36
Kjør kollektivt – buss og tog	41
Enhuskilen badested og camping	42
Hva Enhus Bad kunne blitt	46
Historien om AS J. Bertelsen Mek. Verksted	50
Da tyskerne kom til Femdal	54
Dramatisk hendelse på Femdal ST. Hansaften i 1945	57
Kråkerøy kirke	62
Sudoku oppgaver	64
Lions sommerkryssord	65
Hytterrenovasjon – kildesortering	66
Returpunkter glass- og metallemballasje	67
Vannrestriksjoner i Fredrikstad om sommeren	68
Parkering – Byfergene	69
Vind og vær langs kysten	70
Løsning Kryssord og Sudoku	73
Oversikt over annonsørene	83

Forsidefoto: Erik Heidenberg
Design og trykk: Aksell AS

Lions Norge sin hjemmeside: <https://www.lions.no/>
Facebook: Lions Club Kråkerøy
Hjemmeside: <http://www.lions.no/club/show/Kråkerøy/388>
E-post: enar.oien@hotmail.com

Norsk kvalitet siden 1950

Sigdal kjøkken et symbol på norske håndverks-
tradisjoner, norske kvalitetsstandarder, og ikke
minst norske idealer om kortreiste produkter. Kom
innom vår butikk i Fredrikstad og bli inspirert.

Vi tilbyr totalpakker med alle type
håndverkere. Overlat hele jobben til oss og vi
garanterer deg en effektiv fremdrift.
Velkommen til Sigdal!

sigdal

STUDIO SIGDAL

Mosseveien 43, Fredrikstad. Tlf. 69 36 72 20.
www.sigdal-fredrikstad.no

BESTILL PÅ NETT OG HENT
FRAKTFRI I BUTIKK!

WWW.SPORTMANN.NO

**KLIKK
&
HENT**

ADIDAS
ASVLT
AXELDA
BLEND
BJÖRN BORG
BJÖRN DÆHLIE
CALVIN KLEIN
DIDRIKSONS
FILA
GANT
HELLY HANSEN
HUMMEL
JACK&JONES
JDY
KAFFE
KARI TRAA
KASTEL
LACOSTE
LEVI'S
LEXINGTON
NOISY MAY
PUMA
REDHILL
SUPERDRY
ONLY
ONLY & SONS
SWIX
TWENTYFOUR
TOMMY HILFIGER
ULVANG
U.S. POLO
UMBRO
VIKING
OG MYE MER..

**SPORT
mann**

MERKEVARER TIL EN KLART BEDRE PRIS!

U.S. POLO
FRA **119,-**

DIKEVEIEN 41
Man-fre: 10:00 - 20:00
Lør: (10:00 - 18:00)
TLF: 96 00 91 91

Kjære beboere og hytteeiere på Kråkerøy!

Her er 4. utgave av Lions Kråkerøy Guide! I hefte er samlet både artikler og informasjon, noe som vi håper er av interesse og til nytte!

Vår lokale Lions-klubb består av 30 medlemmer, 23 menn og 7 kvinner. Vi er en del av Lions International, som er verdens største humanitære organisasjon, drevet på frivillig basis! Lions International hjelpearbeid støtter prosjekter innenfor helse og utdanning mange steder i verden, men det gis også betydelige bidrag til ren nødhjelp som følge av krig, naturkatastrofer og store ulykker! Fundamentet i organisasjonen er de lokale klubbene med sine aktiviteter i nærområdet.

I det redaksjonelle stoffet forsøker vi å få fram historier fra Kråkerøy og omegn med ulike temaer og fra forskjellige tidsepoker

I tillegg har vi tatt med en del nyttig informasjon fra Fredrikstad kommune, litt om lover og regler og nytt fra politiet.

For at vi i Kråkerøy Lions Club skal kunne hjelpe andre, er vi avhengig av å få inn midler! Gjennom annonser har Kråkerøy guiden blitt en av flere viktige inntektskilder!

Derfor; vi håper og setter pris på at dere Lesere benytter dere av Annonssørenes tjenester!

For øvrig; Takk til dere som har bidratt med bilder, artikler og øvrig stoff!

Vi ønsker alle en flott sommer 2023!

Anne Louise Eng Hansen

President Lions Club Kråkerøy

Kvalitet er vårt viktigste varemerke, og vi er ikke fornøyd før du er fornøyd.

Velger du oss, velger du trygghet!

Skade og Lakk AS

Smørbøttaveien 7,
1617 Fredrikstad
Telefon 69 39 64 40

www.skadeoglakk.no

Kjære sommergjest, velkommen til Fredrikstad og Kråkerøy!

Med sine nesten 4400 hytter er Fredrikstad Norges største kysthyttekommune. Hyttefolket utgjør dermed en stor og betydningsfull gruppe i kommunen vår. Som med innbyggerne generelt, er også denne gruppen mangfoldig. Noen tilbringer hele sommeren på hytta, mens andre deler den med storfamilien og må nøye seg med en tilmålt langhelg i juli. Noen bruker hytta som et evigvarende oppussingsprosjekt, mens den for andre er et fredfullt tilfluktssted. En ting som er felles, er ønsket om å tilbringe etterlengtede feriedager i kommunen vår.

Denne sommeren kan jeg stolt fortelle at Fredrikstad kommune er blitt sertifisert som Global Active City. Målet med ordningen er å få en mer aktiv befolkning. Fredrikstad er dermed med i et eksklusivt selskap, sammen med byer som Buenos Aires, Graz, Hamburg, Lausanne, Liverpool, Ljubljana og Richmond.

Utfordringene med folkehelse er at vi må planlegge og tilrettelegge fysiske omgivelser på en måte som innbyr til et aktivt liv. Og denne tilretteleggingen kommer alle til gode. I Fredrikstad finnes det mange treningsparker der du kan kombinere frisk luft og fysisk aktivitet. I Smertulia på Kråkerøy er det flere i bystyret som bedriver fysisk fostring, vi traverser opp en lang trapp i det gamle unnarennet og trener styrke i apparatene.

Å gå tur er den foretrukne aktiviteten til de fleste av Fredrikstads innbyggere. Det er kanskje ikke så rart, med de gode turmulighetene som finnes. Det går kyststi gjennom samtlige kommunedeler i Fredrikstad. Langøya på Kråkerøy er vakker, ikke minst langs kyststien, som byr på alt fra vakker havutsikt til flott skog. Med bademuligheter og enda finere utsikt framme ved Glufsa. Å se solnedgangen fra Glufsa er magisk.

Kråkerøyskjærgården naturreservat er også kystnatur på sitt beste. Test ut kyststien fra Bjørnevågen til Randholmen og Tjeldholmen. Hver årstid er fin, fra bading om sommeren til utforskning av naturkreftene høst- og vinterstid.

Vil du oppleve bylivet, er Fredrikstad kun en kort kjøre- eller fergetur unna. Fra Isegran, med sitt fartøyvernsenter og Håpets katedral, kan du ta gratis byferge. De karakteristiske røde byfergene farer mellom Isegran, Gamlebyen, Gressvik, og to stoppesteder i sentrum. Når sola titter fram, er det flott langs bryggepromenaden i Fredrikstad, med flust av restauranter og utesteder.

Sommer'n er høysesong for festivaler. Den store happeningen i år er The Tall Ships Races – en internasjonal seilregatta for store seilskip. 2023 blir det fjerde gang The Tall Ships Races kommer tilbake til Fredrikstad. Elva og byen vil igjen fylles av stolte skuter med majestetiske rigger fra 15. til 18. juli 2023.

I tillegg kan vi skilte med tradisjonsrike to musikkfestivaler – Idyllfestivalen 16. og 17. juni på Isegran, og Månefestivalen i Gamlebyen 28.–30. juli, for å nevne noe. For å få oversikt over alt som skjer, anbefaler jeg å besøke fredrikstadguide.com

Jeg ønsker deg en god og aktiv sommer!

Med vennlig hilsen

Siri Martinsen

ordfører, Fredrikstad kommune

Bertel Steen

Fredrikstad

KJØP BIL TRYGT HOS OSS

Mercedes-Benz

Ytre Langøya – 1679 Kråkerøy

Tlf. 90 91 05 99 – E-post: post@roarkristoffersen.no

www.roarkristoffersen.no

Vi utfører alt innen:

**Peiser/pirper • Fasadearbeid/puss • Flislegging
Totalrenovering av bad • Granitt/Skiferlegging**

Velkommen til **Byggmester T. O. Fjeld**

Går dere med planer om å bygge nytt eller gjøre noe på eksisterende, vi i Idehus hjelper dere med deres planer og bistår i hele byggefasen. Kontakt oss for en hyggelig byggeprat!

Bestill gratis hus- eller hyttekatalog

Tlf 908 24 696

byggmester@tofjeld.no

Byggmester

T.O.FJELD

IdeHUS
BYGGER PÅ GODE IDÉER

Kråkerøy Lions, 50 år med sosial virksomhet

KLUBBEN I DAG

En klubb med sterk forankring på Kråkerøy og et stort sosialt engasjement. Hovedfokuset er aktiviteter som er rettet mot den oppvoksende slekt, samtidig som vi også har tiltak for den eldre generasjon og ikke minst miljøet.

Klubben ledes av et styre på 5 – 7 medlemmer. I jubileumsåret er vi spesielt stolte av at vi endelig har fått vår første kvinnelige leder. Medlemmer av styret i jubileumsåret er:

Leder: Ann Louise Eng Hansen.
Nestleder: Leif Bertelsen
Sekretær: Kirsten Strømsæther
Kasserer: Hans Gunnar Hansen
Fjorårets leder: Tore Skaaden

I jubileumsåret har vi gitt en ekstra håndsræking på kr 250 000 til ulike lokale grupper.

Blant disse er noen av de største:

- Bidrag på kr 50 000 til en handicapvennlig flytebrygge på Pynten
- Kråkerøy Skolemusikk kr 25 000
- Kråkerøy Idrettslag kr 30 000
- First Lego League, gruppe fra Kråkerøy som vant og kvalifiserte seg til verdensfinale i Houston kr 35 000
- «Hjelp oss å hjelpe» ved Stine Carlsen kr 50 000
- Kulturhuset Ekko, kr 5 000

Kråkerøy Lions ble stiftet 17 april 1973. Klubben består av kvinner og menn som ønsker å bidra med sosialt arbeid lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Medlemskap er åpent for alle. Vi har medlemsmøte 2. tirsdag i hver måned kl. 19.00 i Kråkerøy Idrettslags lokaler.

Ved oppstarten i 1973 var det 23 medlemmer. I dag er vi i overkant av 30 sosialt engasjerte

medlemmer. Medlemmene er med i ulike arbeidsgrupper, for eksempel Kråkerøyguiden, sosialkomite, julelotteri, krakkekomite og valgkomite.

I Lions dekker medlemmene selv kostnader ved drift av klubben via medlemskontingent, interne lotterier, dugnadsarbeid osv. Innsamlede midler går uavkortet til sosiale tiltak som vi støtter. Det er to separate regnskaper med egne bankkonti, et for klubbens interne drift og et regnskap for innsamlede midler og bevilgninger til sosiale formål.

Lionsklubben på Kråkerøy er en av 9 Lionsklubber i Fredrikstad og Hvaler. Alle klubbene er med i det internasjonale samarbeidet Lions International. Disse klubbene inngår i Sone 2 og samarbeider om en rekke tiltak.

Vi driver en rekke aktiviteter som gir inntekter som vi bruker uavkortet til vårt sosiale arbeid. I løpet av de 50 årene som har gått har vi på Kråkerøy samlet inn i overkant av 10 millioner kroner, som er brukt til en rekke sosiale tiltak lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Hva er Kråkerøy Lions sosiale engasjement

SOSIALE TILTAK FOR ELDERE

I mange år drev vi med kjøring av hjemmeboende eldre til blant annet fotbehandling og samlinger på Solliheimen Aldershjem. Vi har arrangert sosial samling og underholdning for eldre på Solliheimen. I februar 2023 arrangerte vi en hyggekveld med bespisning og underholdning for i overkant 50 av øyas eldre i Kråkerøy Idrettslags lokaler.

STØTTE TIL VANSKELIGSTILTE

Vi har i de siste årene gitt betydelige tilskudd til «Hjelp oss å hjelpe» v/Stine Carlsen som hjelper familier som har behov for støtte til mat og andre ting for å komme gjennom en vanskelig periode. Hun driver dette fra Gressvik og sørger for at hjelpen kommer frem, enten det er mat, klær eller andre nødvendige ting.

STØTTE TIL UNGDOMSARBEID LOKALT

Kråkerøy Idrettslag har vært en viktig samarbeidspartner i de 50 årene vi har drevet. Støtte til ungdomsarbeid er en viktig prioritert oppgave for Lions. Vi har bidratt med økonomisk hjelp til alt fra tilskudd til utstyr til bidrag slik at alle ungdommer kan bruke tilbudene til KIL uansett økonomisk situasjon. Ved flere anledninger har lag fra KIL hjulpet til med strandrydding på øyas strender.

Støtte til musikk korps, speidere, Najaden, handikaporganisasjoner, ungdomsklubber og ulike grupper.

UNGDOMSSTIPEND

Klubben deler hvert år et ungdomsstipend på kr 10 000,- som alle kan søke om. Eneste betingelse er at du er mellom 15 og 25 år og at det er en aktivitet som er knyttet til utdanning eller et prosjekt. Kjenner du noen som kan være aktuelle er det bare å ta kontakt.

LIONS FIRST LEGO LEAGUE

FIRST LEGO League (FLL) er et kunnskaps- og teknologikonsept for barn og unge mellom 4 og 16 år. I september hvert år gis et nytt oppdrag som lagene kan arbeide med i 8 uker før de kan delta på en regional/lokal turnering på Inspirasenteret på Grålum. Lagene består av en voksen veileder og en gruppe barn/ungdommer. Nødvendige utstyr til å lage modeller og programmering får lagene av Lions. FIRST LEGO League deles i tre divisjoner:

- Discover: for barn i alderen 4-6 år.
- Explore: for barn i alderen 6-9 år.
- Challenge: for barn og ungdom i alderen 10-16 år.

Elever fra Rød Barneskole, Rødsmyra Barneskole og Kråkerøy Ungdomsskole var med i 2022. Det foreldredrevne laget fra Rød Skole vant Skandinavisk turnering og ble invitert til å delta i verdenskonkurransen i Houston, Texas i april 2023. En fantastisk opplevelse og motivasjon til å delta også i kommende skoleår. For å gjøre turen for deltagere og ledere mulig har Lions i Fredrikstad distriktet sponset kr 90 000 i reisestøtte. Se for øvrig en egen artikkel om dette annet sted i guiden.

TEGNEKONKURRANSE LIONS FREDSPAKATKONKURRANSE

Tema 2021 «Vi er alle knyttet sammen». Vinnerbidraget fra 7. klasse Rødsmyra skole, Kråkerøy.

Målet er å fremme kreativitet og refleksjon rundt temaet fred hos barn og unge.

Lions og FN har samarbeidet i over 70 om en årlig tegnekonkurranse hvor alle barneskoler i Norge

kan delta med 7 klassene. I Norge deltar barn ved rundt 200 skoler årlig, hvorav 2 skoler på Kråkerøy var med. På verdensbasis anslås det at 450 000 tegninger er med i konkurransen. Temaet for 2022 var «Å lede med empati». Vinnerne på hver skole får et gavekort fra Lions og det avholdes en samling for klassene som deltok med en enkel bevertning i regi av Lions.

MITT VALG

I MITT VALG øver barn og unge på nye ferdigheter der de lærer å ta vare på seg selv og andre. Et systematisk og langsiktig arbeid med MITT VALG bidrar til at barn og unge mestrer samspill med andre, tar ansvarsfulle valg og bygger en god psykisk helse.

“Det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne.”

Det er egne program for barnehager, skoler og idrettslag. Se www.determinvalg.no for mer info. Mitt Valg er et Lions program.

MILJØAKSJON

I flere år har vi i Kråkerøy Lions hatt årlige strandryddings aksjoner. Noen ganger rydder medlemmene alene, andre ganger har vi dratt med skoleelever og lag fra Kråkerøy Idrettslag. Se for øvrig nærmere omtale annet sted i guiden.

PYNTEN

Pynten er et flott sted syd på Kråkerøy. Lions har engasjert seg sterkt for å beholde dette flotte stedet for allmenhetens bruk. Det er i løpet av 2022

etablert ny brygge og flytebrygge på stedet etter initiativ fra Lions i godt samarbeid med kommunen. Ta gjerne med familien og besøk stedet. Se for øvrig en nærmere omtale annet stedet i Kråkerøy guiden.

KRAKKER PÅ KRÅKERØY

Vi har i en årrekke satt ut krakker på øyas naturområder. Disse blir ettersett og vedlikeholdt av oss. Du finner dem på Kjøkkøy, Holtevarde, Lunderamsa for å nevne noen.

Nasjonale og internasjonale prosjekter

LIONS RØDE FJÆR

I 1966 dro Lions i gang sin aller første Røde Fjær-aksjon for å bygge Beitostølen Helseport-senter. Og det norske folk har siden den gang stilt opp – hele 8 aksjoner har gitt 175 millioner, tilsvarende ca. 400 millioner i dagens pengeverdi.

Aksjonen i 2022/2023 – å bygge et tidsriktig «Lionshus» som skal bli et familie- og kompetansehus for alle på Beitostølen. Denne gangen

for at alle at barn skal ha likeverdige muligheter uavhengig av funksjonsnedsettelse, etnisk bakgrunn og bosted. Det er fortsatt mulig å gi bidrag til denne dugnaden. VIPPS: 577237, eller Bankkonto: 9001 23 04330.

HELSESPORTUKA

Lions helseportsuke i Tana arrangeres hver sommer for funksjonshemmede fra hele landet, og er et spleiselag mellom alle Lionsklubbene i Norge.

LIONS FØRERHUNDSKOLE

Lions Førerhundskole og mobilitetssenter ligger ved St. Hanshaugen i Oslo, i et rolig strøk med lett adkomst til bytrafikk. Denne beliggenheten er perfekt, ettersom hundene da lærer å takle utfordringer i et hektisk bymiljø. Opplæringen av hundene og samtreningen med de synshemmede kan derfor starte rett ut fra skolens område. Årlig leveres 12-15 hunder, som er omtrent en tredjedel av landets årlige behov.

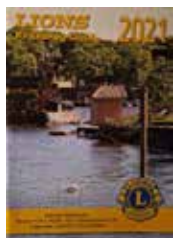
INTERNASJONALT

Vi gir årlig støtte til et skole- og helseprosjekt i Tumaini, Kenya.

Hvordan skaffer vi penger til vårt sosiale engasjement

HYTEINSPEKSJON

I mer enn 35 år har vi hatt et tilbud til øyas hytter. Vi sjekker hyttene hver 14 dag fra tidlig oktober til påske. I dag er nesten 1/3 av hyttene på Kråkerøy med på ordningen. Denne gir en årlig inntekt på ca. 130.000 kroner som brukes til vårt sosiale engasjement.

KRÅKERØY GUIDE

De tre siste årene har vi gitt ut en Kråkerøy Guide, som nå deles ut til alle hytter og boliger på øya. Den har mye praktisk informasjon og beretninger fra lokalmiljøet på øya. Den har også tidligere blitt delt ut på deler av 1980

og 90 tallet. Velvillige firmaer tegner annonser i guiden, og den er i dag sammen med hytteinspeksjon de to største inntektspostene klubben har.

GRASROTANDEL

Hvis du spiller på Norsk Tipping sine spill oppfordrer vi deg til å støtte oss i Lions Club Kråkerøy ved å registrere oss som din grasrotandel mottager. Vårt nummer er 984233779, som du kan registrere på Norsk Tipping

sine nettsider eller ved sende en SMS, send Grasrotandelen 984233779 til 60000.

TULIPANAKSJON

Hvert år har Lions en landsomfattende tulipanaksjon siste helgen i april. Inntektene fra denne aksjonen brukes til Lions forebyggende ungdomsarbeid.

JULELOTTERI I FREDRIKSTAD OG HVALER

Hvert eneste år siden 1980 har Lionsklubbene i kommunene Fredrikstad og Hvaler samarbeidet om et julelotteri i november / desember måned. Dette har i disse årene gitt oss anledning til å dele ut mer enn 13 millioner kroner til gode formål i nærområdet.

BLI MEDLEM AV LIONS CLUB KRÅKERØY

Vi ønsker alle som vil å bli medlem, velkommen i klubben vår. Meld deg inn ved å sende en e-post til vår sekretær på epost.kirstr52@gmail.com med navn og kontaklinformasjon. Medlemskontingenten er kr 600 i halvåret.

MELD DIN HYTTE INN I VÅR HYTTESERVICE

I perioden oktober til april sjekker vi alle hytter på Kråkerøy som er med i vår hytteservice hver 14 dag. Om det er noen problemer blir hytteeier kontaktet. I tillegg får alle hytteeiere rapport 2 ganger i året. Prisen for vår hytteservice er kr 620,- pr år og inntektene går til Lions humanitære arbeid. Faktura blir sendt på e-post i løpet av høsten Du vil derfor være med å støtte vårt arbeid, samtidig som vi ser etter hytta når du selv ikke er der.

For å tegne et abonnement på Kråkerøy Lions «Hyttenservice» send en e-post til:

arne.inglingstad@gmail.com
eller ring på mobil 906 23 782.

Informasjon vi trenger er hytteeiers navn og hjemme adresse, telefon og epost samt hyttas adresse.

LIONS CLUB KRÅKERØY

STØTT OSS MED DIN GRASROTANDEL!

Grasrotandelen gir deg som spiller mulighet til å bestemme hvem som skal motta noe av overskuddet til Norsk Tipping. Hver gang du spiller kan du velge å støtte det laget eller foreningen du mener fortjener det mest.

Vi oppfordrer deg til å støtte oss i LIONS CLUB KRÅKERØY.

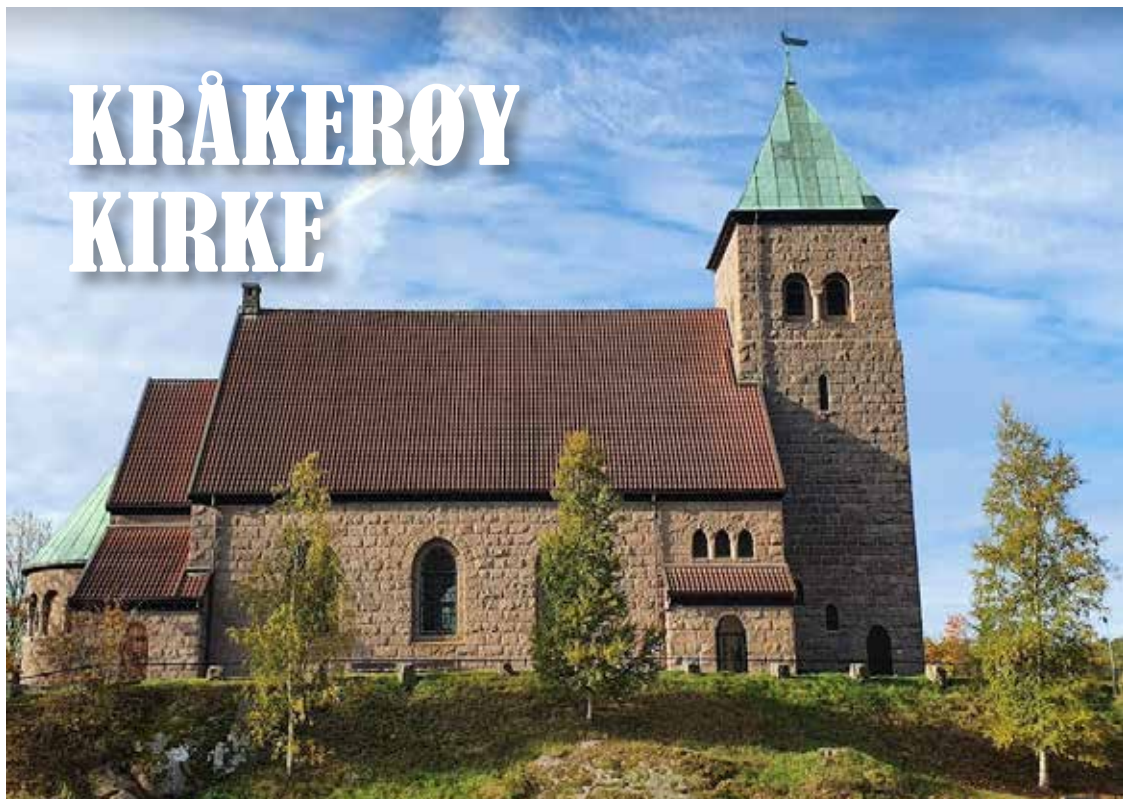

32774984233779

Du kan bli grasrotgiver på en av følgende måter:

- Hos kommisjonæren
- Mobilspill
- Norsk Tipping sine nettsider
- SMS, send Grasrotandelen 984233779 til 60000

KRÅKERØY KIRKE

Kråkerøy kirke er oppført i granitt i 1909 -1911 etter tegning av arkitekt Olaf Nordhagen. Den har skip og kraftig vesttårn. Koret har rundbuet åpning i full bredde ut mot skipet og apsis i øst. Kirken har verne-status listeført. I apsis finner vi 5 vinduer med glassmalerier av Emanuel Vigeland.

Ferdig rehabilitert. Foto Henrik Gjemsø Hauge

Den innvendige rehabilitering av kirken er full-ført, og kirken er blitt fornyet med et vakker kunstverk i det nye flisgulvet. Kunstneren Tor Lindrupsen står bak utsmykningen. De forreste benkene er erstattet med stoler. Sommeren 2023 ventes nytt orgel og vi skal ha fest og innvielse i oktober. Det ser vi fram til!

Gjennom året har vi mange aktiviteter for alle aldersgrupper, både i kirken og menighetssenteret et steinkast unna. Flere detaljer om det finner du ved å følge oss på nett i sosiale media og du er hjertelig velkommen til å stikke innom!

www.kirken.no/krakeroy

Facebook: Kråkerøy menighet / Kirken i Fredrikstad/ungikrakeroy

Instagram: hannesholm_menighetspedagog / ungikrakeroykirke

DET KAN JEG TAKKE JAKTESKIPPEREN FOR!

TEKST: TORILL STOKKAN

I mange år hang det et svarthvitt foto av Bjølstad gård på Kråkerøy, på det daværende Munch-museet. Det ble stadig fortalt at; her, på denne gården ble maleren Edvard Munchs mamma født. Men, etter noen års forskning gjort av undertegnede rundt Edvard Munchs morslekt, måtte fotografiet av Bjølstad gård tas ned, fjernes. Bildet stemte ikke med historien. Edvard Munchs mor ble født 10. mai 1837 i Storgaten 26 i Forstaden i Fredrikstad. Ikke på Bjølstad gård.

Jakteskipper Andreas Larsen Bjølstad (1806 – 1888). Foto: Gustav Gerold, Fredrikstad – MUNCH

Det er mye som kan rettes opp, også i mine egne bøker om familien når man lar tiden belønne en med mer fakta og mer kunnskap. Via denne artikkelen har jeg mulighet til å rette opp i et og annet. Det gjør godt. Men først og fremst vil jeg forsøke å gi et bilde av, handelsmannen, rederen, jakteskipperen, familiefaren og bestefaren til maleren Edvard Munch, Andreas Larsen Bjølstad.

Går vi noen båtlengder nedover i elva, finner vi ord om at Andreas Larsen Bjølstad ble født i et hus som lå nær der Slippen ligger i dag. Vi kan lese at Edvard Munchs oldefar, Lars Larsen den 13. august 1806 fikk festebrev fra Jacob Buvig «den tomt paa Aasgaard grund hvor hans iboende Huuse staar. Videre kan vi lese at eiendommen etter flere skifter ble solgt til Jacob Berthelsen og K. W. Eriksen i 1928 - og det står da: «her drives nå motorverksted og båt-slipp på eiendommen». Ergo kan vi se for oss hvor dette lå, nemlig der det gamle Bertelsen Mek. Verksted lå, og hvor det vi kaller Slippen ligger i dag.

Jeg har vært så heldig å få lov til å bruke en del bilder og tekst jeg har fått av den gjenværende Bjølstadfamilien, og i deres familiealbum kan vi lese følgende: *Lars Bjölstads eneste sön Andreas Bjölstad er födt 7. des 1806.*

Her kan vi legge til at ved videre forskning viser det seg at Andreas tydeligvis ikke ble født den 7. desember, men 8. desember 1806, og at han ikke var eneste sønn av Lars Larsen og hans kone Karen Frantzdatter af Forstaden. De fikk hele 7 barn og av disse var det 3 gutter.

Den gamle Åsgård med Åsgårdstranden på Kråkerøy i forkant. Foto: Ukjent

Det går gjetord på Kråkerøy om Bjølstad-slekten. En av stamfedrene skulle visstnok ha vært utstyrt med «usedvanlige legemskrefter, og var i tillegg en krakilsk mann og ikke god å komme ut for». Når venner og familie uttrykte undring over Edvard Munchs utholdenhet og at han overlevde tross sin noe skrantende helse, svarte han spøkefullt; «Det kan jeg takke jakteskipperen for!» og henviste da til sin bestefar fra Kråkerøy.

Familiealbumet forteller videre: Han (altså Andreas L. Bjølstad, som senere skulle bli Edvard Munchs bestefar) var i besiddelse af et ikke ubetydeligt handlestalent. Begyndte allerede i 16 års alderen med fragte og passasjerfart på Kristiania (endnu fantes intet damskib). 19 år gammel giftede han sig med Inger Marie Holm, datter af gårdbruker Holm (Thorsnes). De levede først i den gamle fadergård på Kragerøen (nu nedrevet). Der blev de første børn født. 3 af dem døde der.

Andreas og Inger Marie giftet seg 7. juli 1826 og fikk 4 barn så lenge de var bosatt på «Aasgaard-stranden (elvbredden oppkalt etter gården Åsgård som nå ligger bak nybyggingen på Værsteområdet) på Kragerøen (som Kråkerøy het før i tiden). De med litt kjennskap til Edvard Munch og hans liv vil kanskje fornemme en gjenkjennelse på begge disse navn (for Munch

oppholdt seg i lengre tid i Kragerø, og han kjøpte seg et hus i Åsgårdstrand i Vestfold – noe som synes litt forunderlig for de som liker å tenke slik).

De fire barna var Hans Ludvig (f. 1826- 1835), Caroline (f. 1827-1835), Anette Marie (f. 1829-1835) og Hansine Anette Karoline (f. 1834-1860). Mellom 14. desember 1834 og 8. januar 1835 døde de tre førstnevnte barna av skarlagensfeber. De ble begravet på Gamle Glemmen kirkegård. Det var kun Hansine som ble med over elven til Forstaden.

Vi leser videre i familiealbumet; *Omkr. 1830 flyttede de over til Fredrikstad (Forstaden) hvor A. Bjölstad kjøpte den såkalte «Apenesgård» for 500 Spd. Ved den store brand i 1837 lades denne i aske. Efterat han ved reguleringen havde kjøbt et stykke af nabotomten oppførte han en énetages gård sammesteds. Denne bel noget senere tilbygget med endnu en etage, samt forsynt med tårn ca 45 fot høyt, hvorfra udmærket udsigt over den største del af byen med omegn.*

Edvard Munchs tegning viser at han var på besøk hos sin bestefar, og satt og tegnet han da bestefaren heiste vimpelen på tårnet. Foto: MUNCH

Andreas Bjølstads hus i Storgaten 26 med tårn.
Bildet er tatt før den store bybrannen i 1908.
Foto: Privat eie

I dette flotte trehuset med to etasjer og tårn fikk Andreas og Inger Marie fire nye barn. Det var Laura Cathrine (opprinnelig står det at hun het Laura Catharina) født i 1837 (Edvard Munchs mor), Karen født i 1839 (Edvard sin kjære «Tante Karen»), Antonette i 1841 (døde bare noen dager gammel) og til slutt Hans Ludvig Marentius født i 1844 (døde ung under et seilas). Moren Inger Marie døde dessverre i barsel etter å ha født Hans.

Bestefaren til Edvard fant seg ganske raskt en ny hustru, allerede året etter, i 1845. Hans hustru nr to var 20 år yngre og kun 19 år da de giftet seg. Hun bar navnet Marie Christine Caroline Berggrav (1826-1907) og gav han hele 12 barn.

- 1, Niels **Alfred** (1847-1914)
- 2, Carl Anton nr. 1 (1849-1850) død 7 uker gammel.
- 3, Carl Anton nr. 2 (1851-1933) Han ble kalt bare Anton og overtok farens forretning. Flyttet senere til Kristiania, var agent og utgiver av Folkebladet.
- 4, **Andrea** Marie (1852 - ?) Hun var industriarbeider
- 5, Berghite Louise Nilsine **Sofie** (1854-1928) Hun var telefonistinne.

- 6, Helga (1856-1925) Hun var «Strygerske på Grand vaskeri «og hadde kontorpost i Folkebladet.
- 7, Inger Marie, ble født og døde i 1859.
- 8, Andreas, født og død i 1860. Han ble bare 6 måneder gammel.
- 9, Hansine, ble født 19. juni 1862 – døde 4 år gammel i 1866.
- 10, Andreas født 26. sept. 1864 og døde i San Francisco i 1947. Han ble viskonsul.
- 11, Carl Herman (1866- 1933) Han ble prest.
- 12, Laura, ble født i 1869 og døde i 1957. Hun utdannet seg til Røde Kors-søster og pleiet blant annet Henrik Ibsen på hans dødsleie.

Den brave skipper og handelsmann Andreas Bjølstad fikk sammen med sine to koner hele 21 barn! Og kanskje var det tranen han drakk som hadde skylden. Han sa stadig til sine at de måtte ta tran! Og Edvard var intet unntak. Han forsøkte så godt han kunne, men klarte ikke smaken av tran, selv ikke når han blandet den i Cognac.

Vi leser videre i albumet: *Efterhånden lagte han (Andreas Bjølstad) sig til flere jagter, skonnerter og 2 brigger som for i fragtfart, fornemlig på Kritstiana, samt danmark og Nordsjölandene (...«Marie», «Spekulationen», Die Hoffnung», koffen «Katharina, skonnerten «Henriette», brig Unyti» samt brig «Marie», den sidste af skibene kjøbt i Danmark, forliste ved en storm ved Ost-ende 1883. I 1847 tog han handelsborgerskab og utfoldede nu en ikke ubetydelig handelsvirksomhed. Som foretningsfører forestod hans svoger I. Anton Berggrav, i begyndelsen af den hele handelsvirksomhed, indtil denne selv nedsatte sig som kjøbmand. Hans stilling overtages derpå af hans anden svoger Ludvig Engebretsen.*

Andreas Bjølstad var selv meget på reiser i Sverige, Danmark, Holland og Frankrike, ligesom han også på grund af sygdom et par sommere

låg ved Sandefjord og Grefsen bad. Han var en spekulatnatur, men dog altså foringlig. Han havde mange originale infald og var alltid manden for at realisere sine planer. Han var ofte til stede på større vragakutioner både i Sverige og Danmark og kjøbte forskjellige ting, som kunde være til brug for hans fartøyer. Stundom kjøbte han hele vrage – endog på havsens bund.

I 1860 kjøbte han et for min skrivelse bekjendt gammelt skib af Mogens Thorsen, skibsreder i Kristiania. Dens navn var «Andreas» kaldet «Store Andreas». Han lod det opbrende ved Råholmen (Kragerøen) for derved at få fat på alt jernet – en begivenhed, der samlede skueydstne fra omliggende egner og byer. Beskrevet i «Folkebladet i 1896 af sønnen Carl Bjölstad.

Historien om «Store Andreas» er omtalt flere steder, men det har vært en gåte hvem som

var dens siste eier. Og vi kan da «avsløre» at skipets siste eier var «vår» Andreas Larsen Bjölstad. Og at det var han som stod for den sagnomsuste vrakbrannen som førte til navnet Andreassundet på Kråkerøy. Og han var den verdenskjente maleren Edvard Munch sin bestefar. Litt fantastisk! Ikke sant?

Jeg arbeider nå med en ny bok om Edvard Munch og Fredrikstad. Om du har noe å fortelle er jeg lutrer øre. Bruk da gjerne min mail www.torillstokkan.no

Kilder:

Familien Bjölstads familiealbum

Diverse Munchbiografier

Tante Karen, kvinnen bak Edvard Munch av Torill Stokkan

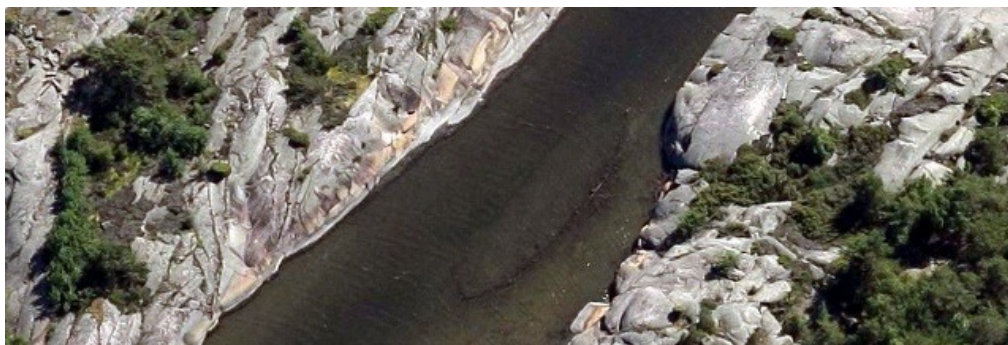
Kirkebøker

Folketellinger

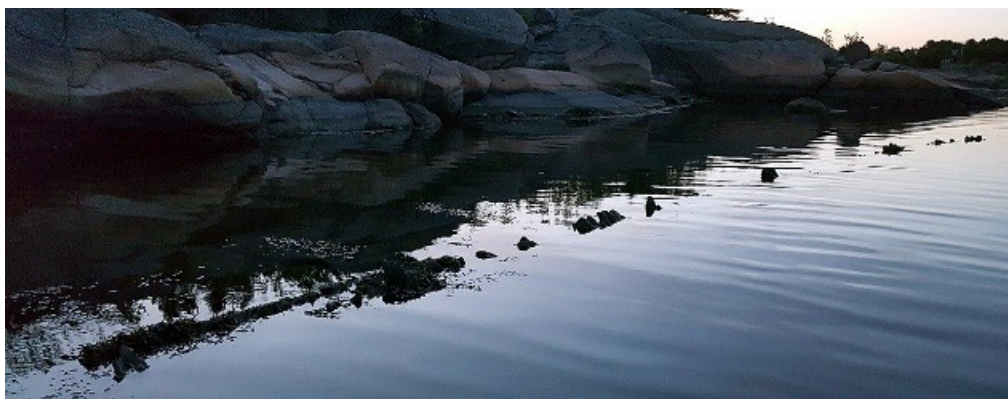
Dr. Harboes undersøkelser

Om skute «Store Andreas» i Andreassundet – nettartikkel skrevet av Roger Kjellvik

Folkebladet, 1896 MUNCH

Andreassundet på Kråkerøy hvor man kan se rester av «Store Andreas». Foto: Roger Kjellvik

Lions Club Kråkerøy støtter humanitært arbeid, kultur og miljø

Midler Lions Club Kråkerøy samler inn går til støtte lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Barn og unge er høyt prioritert og mange ulike formål og aktiviteter blir støttet, - som for eksempel forskjellig typer veldedig arbeid, kultur, idrett og natur. Natur og miljø får stadig større oppmerksomhet og det blir mer og mer tydelig at økende miljøproblemer utgjør en stadig større trussel for jordas befolkning, både for helse og velferd, og aktiviteter innenfor dette område også for Lions framover ta større plass.

Koronasituasjonen påvirket også i 2021-22 arbeidet i organisasjoner og foreninger som normalt søker støtte, slik at det også dette ble noe færre søknader enn i et normalt år. Krigen i Ukraina og økende problemer her hjemme gjorde at utbetalingene likevel ble betydelig større er forrige år.

Lions Club Kråkerøy har fra oppstarten av klubben i 1973, etter dagens kroneverdi, gitt nesten 10 millioner til ulike formål. Det meste deles ut på bakgrunn av søknader som kommer til klubben direkte, men klubben er også med i prosjekter som initieres av Lions-klubber i Fredrikstad – Hvaler og forskjellige aktiviteter lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Også i denne perioden ble innsamlingsaksjoner avlyst, f.eks. ble det en innbetaling direkte fra klubbens kasse til Lions Røde Fjær aksjon.

I Lions er det et klart skille mellom midler som går til driften av klubben, og midler som skal gå til støtte til ulike formål. Dette betyr at innsamlede midler går uavkortet videre til de formål som blir støttet. Medlemskontingenten går til driften av klubben og til kontingent til Lions Norge og Lions International.

I 2021-22 gav Lions Club Kråkerøy kr. 357 000 til ulike formål lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Aktiviteter, lag og foreninger som fikk støtte i Lions-året 2021-2022

Lokalt Kr. 209 000

Frelsesarmeen gatefotball - lysanlegg.....	5 000
«Hjelp oss å hjelpe»	35 000
KFUK-KFUM speiderne, Lunde Kråkerøy	10 000
Kråkerøy historielag	2 000
Kråkerøy idrettslag	25 000
Kråkerøy menighet - aktivisering av ungdom	10 000
Kråkerøy turn.....	5 000
Lions sone 2, Overføring til julelotteriet	55 000
Lions sone 2 - Tulipanfondet, ungdomsarbeid	8 000
Lions sone 2 - Ungdomsutveksling	2 000
Møllerodden Vel – planering av uteområde	5 000
Najaden, støtte til dugnadsgjengen	10 000
Rød skole, Kråkerøy FAU, reflekser	2 000
Rødsmyra skole - hjertestarter.....	15 000
Solliheimen sykehjem, sykkel til eldretransport.....	10 000
Miljøaksjon.....	10 000

Nasjonalt..... Kr. 66 700

Lions førerhundskole	6 000
Lions Røde Fjær («Pote-vegg» aksjon).....	50 000
Lions ungdomskonto	1 500
Lions ungdomsleir i Norge	6 200
Ridderrennet	3 000

Internasjonalt..... Kr. 81 300

Lilongwe, Malawi - helsesenter, soneprosjekt	21 000
Lions Int. prosjekt.....	1 500
Lions - Aid in meeting.....	1 550
Lions brønn-/vannprosjekt	1 550
Lions katastrofeberedskap, Ukraina.....	28 100
Lions - nordisk fellesprosjekt	1 400
Lions øyehelseprosjekt	6 200
Tumaini, skole i Malawi	20 000

TOTALT Kr. 357 000

Panasonic

NYHET

NATURLIG KRAFT EFFEKTIV OPPVARMING FLAGSHIP

HZ

- Energiklasse **A+++**
- Lavt støynivå, kun 18dB
- Høyere kapasitet enn forgjenger
- Integrert Wifi
- Holder nominell kapasitet helt ned til -25 °C
- Nytt design
- NanoeX luft rensesystem
- Vedlikeholdsvarme (+8/+15 °C)

Ta kontakt med oss for gratis befaring:

FREDRIKSTAD

www.stormelektro.no

*Den største sko-og veske
kolleksjon i byen!*

*Med vår produkt erfaring
kan vi tilby den beste service!*

Følg oss på Facebook
og Instagram
[@neonfashionaccessories](https://www.instagram.com/neonfashionaccessories)

All seasons' happy choice

Farmanngaten 1
1607 Fredrikstad (sentrum)
Tlf. 408 70 362

Foto: Tore Skaaden

AV: TORE SKAADEN

Strandsitterstedet Pynten ligger ved Pålebukta innenfor Glufsa på Langøya på Kråkerøy. Den 5 mål store plassen ble ryddet omkring 1790 og var en husmannsplass under Store Enhuus. I dag er Pynten et yndet utfartssted, først og fremst for lokalbefolkningen, men også for folk fra andre steder på Kråkerøy og fra byen. Med sin lune beliggenhet og med gressbakker og sandstrand er det et perfekt sted for de yngste og et populært turmål for barnefamilier og skoleklasser. Kråkerøy kommune tok over Pynten på 70-tallet og fra tidlig 80-tallet og fram til i dag har det vært drevet skole på stedet.

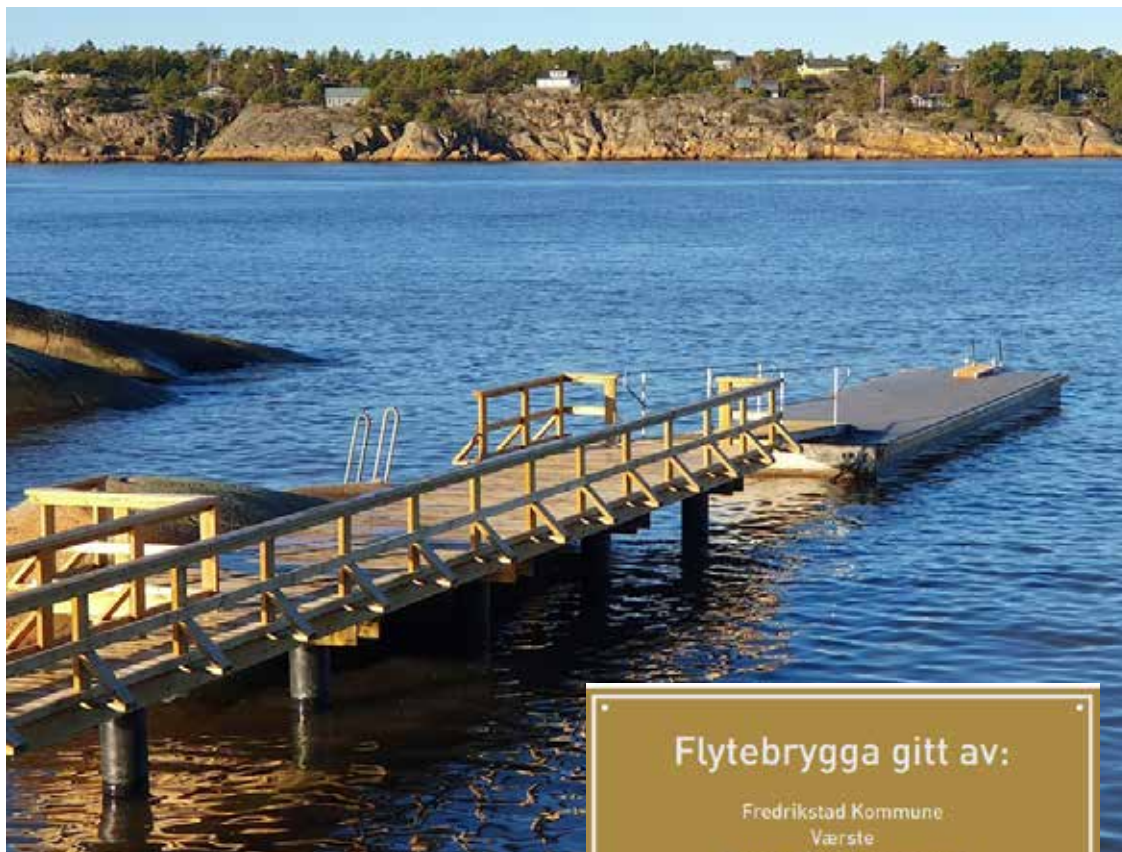
TILBAKEBLIKK

Framtiden for Pynten var usikker, men nye tanker om bruk kommer fram.

I 2020 ble kjent at kommunen vurderte å selge Pynten til private og det ble et sterkt engasjement fra mange, og ikke minst fra Lions Club

SFO og barnehage på Pynten en sommerdag i 2020.
Foto Arne Inglingstad

Ny trebrygge og flytebrygge. Foto Tore Skaaden

Kråkerøy, for bevaring av stedet for allmennheten. Det ble også sett på nye muligheter for Pynten. Å ta stedet i bruk som en kystledhytte er en interessant mulighet, og Oslofjorden Fri-luftsråd er interessert og mener stedet er godt egnet. Planene om salg ble lagt til side og det ble besluttet at virksomheten på Pynten foreløpig skulle drives som skole, men samtidig med full adgang for allmennheten til området.

Brygga på Pynten som Lions Club Kråkerøy bygde for mer enn 35 år siden, var i så dårlig forfatning at kommunen stengte den for all ferdsel. Vi i Lions mener at bryggen er viktig for Pynten, også framover, og da det ble klart at eksisterende brygge måtte rives, begynte vi sammen med kommunen å se på mulighetene

Skilt på flytebrygga med de som var med å finansiere flytebrygga.

for å bygge en ny. En ny brygge skulle kunne tilfredsstillere flere bruksområder og det ble også planlagt en flytebrygge i forlengelsen av den faste bryggen. Bryggen kan da brukes til fortøyning av båter som er viktig når Pynten blir kystledhytte, og som en badebrygge for besøkende. Den vil også være godt egnet for utsetting av kano og kajakk. Dette siste er Handikap-forbundet veldig interessert i, å få en brygge med god adkomst for bevegelseshemmede, og det ble viktig å utforme brygge og veien ut til bryggen for denne brukergruppen.

*Rehabilitering av bygningene på Pynten høsten 2022.
Foto Tore Skaaden*

HVA HAR SKJEDD PÅ PYNTEN I LØPET AV ÅRET

Fredrikstad kommune bevilget midler til en ny brygge. Den gamle ble revet våren 2022 og i august stod en ny og flott trebrygge på plass fra stranden og ut til skjæret. I tillegg var stranden blitt renset for stein og det ble fylt på jord og planert en fin overgang mellom strand og gressplen ovenfor.

Kommunen fikk igjennom nødvendige godkjenninger for bygging av flytebryggen, men dessverre var det ikke midler til gjennomføring av arbeidet som var kostnadsberegnet til ca. 250.000 kroner. For å få full utnyttelse av bryg-

geanlegget er flytebryggen viktig og Lions Club Kråkerøy besluttet å prøve og skaffe midler, slik at hele byggeprosjektet kunne bli fullført. Klubben klarte ikke å finansiere dette alene og vår prosjektleder Arne Inglingstad måtte prøve å skaffe bidragsytere til finansieringen. Dette gikk bra og brygga ble finansiert takket være at flere ville være med på et spleiselag. Skiltet under som viser bidragsyterne, vil bli satt opp på flytebrygga.

SF Pontona AS har for stått for anleggsarbeid og bygging av bryggeanlegget, og resultatet har blitt veldig bra.

På høsten startet kommunen med et lenge etterlengtet vedlikeholdsarbeid på bygningene på Pynten. Reparasjon av tak, skifte av dårlig kledning og skraping og maling vil stoppe forfallet, og sammen med det nye bryggeanlegget og fint opparbeidet sandstrand, vil hele stedet framstå som mye triveligere å besøke.

Pyntens framtidig som kystledhytte er foreløpig uklar. Før stedet kan tas i bruk som kystledhytte må det gjøres en del bygningsmessige endringer og dette vil neppe bli aktuelt å starte på før Pyntens framtid som skole er avklart.

						
Terje Fladeby	Jarle Olsen	Cathrine G. Jakobsen	Ulf Jakobsen	Jane Johnsen	Mads E. Johansen	Bjørnar Pettersen

Lokalt begravelsesbyrå med mannskap og kontor i Fredrikstad
 Kontortid i Veumveien 08:00-15:30, Vakttelefon 24T, Tlf. 69 31 30 62.

 FREDRIKSTAD BEGRAVELSESBYRÅ KLEMET JOHANSEN etabl. 1885	Veumveien 51, 1613 Fredrikstad Tlf. 69 31 30 62 fredrikstadbeg.no	 BØRGE BEGRAVELSESBYRÅ ELLEN MARGARETH BYE	Roald Amundsensvei 61a, 1654 Sellebakk, etter avtale. Tlf. 69 34 53 35
--	--	--	--

TURSTIER PÅ KRÅKERØY OG KJØKØY

TEKST OG FOTO: TORE SKAADEN

Kråkerøy og Kjøkøy med holmer har et areal på bare ca. 24 km², men selv om plassen er begrenset er det fine naturområde og mange historiske steder å oppsøke. Her er vakkert kultur- og kystlandskap med strender og svaberg, skogsveier i flatt eller i lett kupert terreng og mange utsiktspunkter hvorfra man kan se Kråkerøyskjærgården, Hvalerøyene og store deler av ytre Oslofjord. Her er boplasser fra yngre steinalder, gravrøyser fra bronsealderen og rester av en bygdeborg fra folkevandrings-tiden (400 – 600 e.Kr.), og ikke minst ser vi overalt spor etter steinhoggernes arbeid.

TURSTIENE GJØR DET GREIT Å TA SEG FRAM

I terrenget er det et nettverk av godt framkommelige og merkede stier som gjør det mulig å ta seg fram uten alt for store problemer. Kyststien Kråkerøy og Kjøkøy er en del av en ca. 600 km

lang kyststi som går på begge sider av Oslofjorden. Fra kyststien går skogstier innover på øyene til forskjellige attraksjoner og til sammen blir det over 70 km med godt framkommelige og merkede stier.

Stianviser i terrenget med merker for Kyststien og DNT-stien

For å få mest mulig utbytte av turen er et godt kart viktig og her blir Turistforeningens kulturhistoriske turkart over Kråkerøy og Kjøkøy en fin veileder (siste opplag kom i 2021, kan kjøpes på turistkontoret i Gamlebyen). Kartet gir mye informasjon om steder stiene passerer, og kartet med forklaringer er også utplassert på oppslagstavler flere steder ute i marka på Kråkerøy og Kjøkøy.

HISTORIEN BAK ETABLERINGEN AV TURSTIENE PÅ KRÅKERØY OG KJØKØY

Fredrikstad turlag ble etablert 2002 og turlaget så snart behov for bedre merking og utbedring av hovedstiene på Kråkerøy og Kjøkøy. Under en av turene til Kjøkøy og Skams Klove fikk Finn M. Göransson, som var en av turlagets ledere, ideen om å etablere en kyststi på øya i tillegg til museumsstiene som Fredrikstad Museum hadde anlagt forbindelse med kystfortet. Nødvendige tillatelser ble innhentet og med god hjelp fra venner og samarbeidspartnere kunne arbeidet starte. Göransson fikk etter hvert ansvaret for etablering, merking og vedlikehold av alle stier både på Kråkerøy og Kjøkøy og jobben som ansvarlig dugnadsleder hadde han fra 2009 til 2016. Offisiell åpning av kyststiene på Kråkerøy og Kjøkøy ble foretatt av ordføreren i oktober 2012 og Den norske

Det var her det begynte, Finn M. Göransson på vei til Skams klove.

turistforening (DNT) Nedre Glomma har i dag ansvaret for å merke og vedlikeholde begge stisystemene. Det har vært mange ildsjeler, organisasjoner, foreninger og kommune som har bidratt både med penger og arbeidsinnsats, og Kråkerøy og Kjøkøy har kanskje fått noe av det best tilrettelagte system av turstier som finnes!

KYSTSTIEN PÅ KJØKØY KOM FØRST

Kyststien på Kjøkøy (fra Fredrikstad kommunes kartverk).

Kyststien på Kjøkøy er en rundløype på 5,5 km som går fra Putten i sør til Tangodden i nord og selv om øya bare er ca. 1 km bred og 2 km lang, er det mye å se! Kommer man med bil

Skams klove, en interessant geologisk formasjon.

er det 3 steder med parkeringsmuligheter som kan være naturlig å starte en tur: Ballplassen ved veien til Rørvik, langs Rv 108 der stien går opp til Skams klove og der Puttenveien slutter like før den nedlagte militærleiren. På deler av kyststien er det mulig å sykle, men mange vil nok oppleve at det flere steder kan være vanskelig å ta seg fram på sykkel.

På den sydlige delen av Kjøkøy er kyststien lagt slik at det blir korte avstander og lett å ta seg fram mellom de ulike stedene som er verdt å besøke, - Skams klove, fortet og krigsminnesmerkene, gravrøysene og de flotte utsiktspunktene mot vest, syd og øst.

Kyststien nordover fra Skams klove passerer en bronsealder gravrøys på et av de høyeste punktene på øya. Den måtte restaureres fordi mye var ødelagt under krigen da tyskerne bygde en utkikkspost midt i gravrøysa. Stien videre går

Forsvarsverk anlagt av tyskerne under 2. verdenskrig.

gjennom lett skogsterreng fram til ballplassen ved Revbakken. Her deler stien seg og man kan f.eks. ta den som følger veien gjennom Nordre Rekvinn, og ned til Tangodden. Fra odden er det fin utsikt over hele elveløpet mot nord og øst, innseilingen til Kjøkøysundet og holmene i Øra naturreservat. Stenbrygga og lagerhuset ute på odden ble bygd av marinen i 1919 og var en del invasjonforsvaret som bl.a. gikk ut på å kunne minelegge skjærgården.

Tilbake kan man følge stien gjennom skogen, forbi Rørvik og til ballplassen. På østsiden av Kjøkøy går stien gjennom skog og lett fjellterreng og passerer flere fine utsiktspunkter mot elven, holmene i Øra naturreservatet, Kirkøya og Løperen.

I Ekebukta like ved fortet er en lun vik hvor det er mulig å ta et bad fra svaberget, og kanskje la de yngste vasse litt på stranda på nordsiden av odden. Man kan avslutte turen langs kyststien her, se litt mer på fortet og nyte utsikten, eller følge stien videre mot Putten hvor det er fin strand, gressbakke og bord med krakker.

Vi ønsker alle fine turer på Kjøkøy!

En stor takk til Finn M. Göransson for gode bidrag til artiklene om kyststien og turstier på Kråkerøy og Kjøkøy.

Allsidig rørleggerfirma med erfaring på bl.a. små og store
bolig- og rehabiliteringsprosjekter

Kråkerøy Rør AS
- VVS / INDUSTRI -

Skredderveien 12, 1617 Fredrikstad · Tlf: 69 31 58 00 · eolsen@krror.no

HS arealplan

Arealplanlegging og eiendomsrådgivning

www.hsarealplan.no - 41676496

KIWI
KRÅKERØYHALLEN

ÅPNINGSTIDER:
mandag - lørdag 7 – 23

POLITIET VIL VÆRE TILSTEDE OG TILGJENGELIG BÅDE PÅ SJØ OG LAND GJENNOM SOMMEREN

KONTAKTINFORMASJON

- 02800
- 64 99 30 00
- post.ost@politiet.no

I fjor skrev Hytteguiden en artikkel om Politibåten “Fred”, og politiets tilstedeværelse på sjøen gjennom sommeren. Dette vil de være også denne sommersesongen bekrefter politiet. I følge politiets virksomhetsstrategi skal politiet jobbe kunnskapsbasert og forebyggende, og løse et bredt spekter av arbeidssoppgaver. Gjennom hele sommeren vil derfor politibåten Fred patrulje skjærgården, og både håndheve de lovene og reglene som gjelder til sjøs, samtidig som de er tilgjengelig ved f.eks. redningsoppdrag. Samtidig består mye av ar-

beidsdagen av forebyggende arbeid gjennom tilstedeværelse og råd og veiledning til de som ferdes på sjøen.

Selv om det på sommeren er mye fokus på bading, sol, og skjærgårdsidyll er det ikke bare på sjøen politiet blir å sees. Politiet er på jobb gjennom hele døgnet, både sommer som vinter, forteller politibetjent Øystein Nordby ved forebyggende avdeling ved Fredrikstad politistasjon. - Mens alle andre nyter det forhåpentligvis pene været vil politiet være ute

og patruljere både på land og på sjøen. Vi har et enormt spekter av arbeidsoppgaver, og arbeidsmetodikk er langt mer kunnskapsbasert enn tidligere. Samtidig slår vi ofte av en prat med både ungdom og voksne rett og slett for å bygge relasjoner. Kommer poden hjem og forteller at politiet kom innom når de spilte basket i skolegården behøver ikke det å være mer skummelt enn at politiet ønsker å vise at vi er tilstede og tilgjengelige. Vi har stor tro på denne tilnærmingen, men for enkelte kan det virke som bortkastet tid eller feil prioritering. Mange av landets innbyggere har en forventning om hva politiet kan og bør gjøre, men denne forventningen behøver ikke være den samme som naboens forventninger. Som politi er vi ofte i kontakt med mange ulike mennesker i tilsvarende mange

ulike situasjoner, og det er tidvis både morsomt og frustrerende å møte så forskjellige (og til dels motstridene) forventninger til oss. Samtidig er det hverken realistisk eller ønskelig at vi er over alt til enhver, men vi forsøker å være både tilgjengelig, og tilstede der det forventningsmessig er størst behov for oss.

Derfor er politiet også avhengige av et samarbeid med samfunnet for øvrig for å forebygge kriminalitet. - Hvert år kommer det noen anmeldelser på hytteinnbrudd, og vi oppfordrer derfor hytteeiere til å bli kjent med hverandre, og hjelpe hverandre med å se til de hyttene i området sitt som står tomme. Det er en trygghet å vite at du får en telefon fra en hyttenabo hvis noe har skjedd med hytten din, og sånn er det motsatt vei også. I vårt virke er det også

at jo ferskere en sak er, jo større sannsynlighet har vi for å finne gjerningspersonen, forteller Nordby.

Ønsker man å komme i kontakt med politiet er det flere muligheter. Fredrikstad politistasjon har et åpent publikumsmottak alle hverdager fra 08.30 - 15.00. Samtidig er politiet tilgjengelig 24 timer i døgnet på telefon 02800 / 112. Man kan også sende en mail til post.ost@politiet.no, eller ta kontakt dersom man ser en politipatrulje ute. Ved Fredrikstad politistasjon vil det alltid være politipatruljer tilgjengelig,

og stasjonen har både etterforskningsavdeling og et forebyggende avsnitt. Gjennom sommerhalvåret vil det også være en politipost på Hvaler som er bemannet store deler av døgnet. De har også en mindre

politibåt som patruljer Hvalerøyene.

Avslutningsvis forteller Nordby at sommeren ofte er en roligere tid for politiet enn andre deler av året. - Ungdommene har tatt sommerferie, og selv om mange nok lar leksene ligge til over sommeren opplever vi ikke at denne fritiden resulterer i økt kriminalitet. Tvert imot er har vi færre såkalte "U18-saker" på sommermånedene enn ellers i året, så mange fyller nok denne fritiden med bading og moro. Også på sjøen er folk flest flinke til å følge alt fra vestpåbud og fartsgrenser til promillegrensen. Samtidig skal vi dekke et stort kystområde, og vi ønsker gjerne innspill og tips fra publikum for best å prioritere de områdene det er mest behov for oss, avslutter Nordby.

**Vi hjelper deg med det meste innen
IT, regnskap, markedsføring og
bedriftsrådgivning.**

WICAN
Digitale løsninger - Personlig rådgivning

**IT · REGNSKAP
MARKED · RÅDGIVNING**

Gamle Beddingvei 21,
1671 Kråkerøy
Tlf. 69 35 56 56
www.wican.no

Arne Nilsen AS
- din rørlegger

Tlf. 69 31 02 03 Fredrikstad
Tlf. 95 44 53 15 Rolvsøy
e-post: truls@arne-nilsen.no

Uansett hvem du er, eller hva du kjører
– vi hjelper deg på rett vei!

BODAHL JOHANSEN

STORT UTVALG

Trenger du dekk til ATV-en, tung hjullaster eller kanskje en alminnelig familiebil? Vi har et bredt utvalg av dekk i alle prisklasser. Besøk et av våre utvalg og finn dekkene som passer nettopp dine behov og kjøremønstre.

FREDRIKSTAD

Råbekkvingen 2
Mandag-fredag kl. 8–16

FREDRIKSTAD ØRA

Habornveien 46
Mandag-fredag kl. 7–16

SKI

Verkstedveien 17
Mandag-fredag kl. 8–16

MYSEN

Ramstadvæien 13
Mandag-fredag kl. 8–16

HALDEN SVINESUNDPARKEN

Svinesundparken
Mandag-fredag kl. 7–16

HALDEN

Grønliveien 3
Mandag-fredag kl. 7.30–16

RAKKESTAD

Sarpsborgveien 9
Mandag-fredag kl. 8–16

LØRDAGSÅPENT

kl. 9–14 i høysesongen

@tiresentral

Matador

YOKOHAMA

YOKOHAMA

GOODYEAR

GOODYEAR

S J Ø M E R K E S Y S T E M E T

SIDEAVMERKING (Lateralmerker)

Kartsymboler

Sjøkartsymbol som viser merkingens hovedretning

Kartsymboler

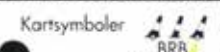
Sideavmerkings hovedretning

Ved seilas i merkingens hovedretning vil vi få grønne merker om styrbord og røde om babord.

Q R
FL R
LFL R
FLZ R

Q G
FL G
LFL G
FLZ G

FRITTLIGGENDE GRUNNER/FARER

Kartsymboler

Seilbart farvann rundt grunnen eller faren.

BRB

Hvitt lys med karakteren F(2)

SENTERLEDSMERKER

Kartsymboler

Seilbart farvann rundt hele merket. Markerer ikke farer. Brukes oftest for å markere midten av en kanal eller separasjonsone.

RW

Hvitt lys med karakterene Iso
Oc eller
Lfl 10s

KOMPASSAVMERKING (Kardinalmerker)

NORDMERKE

BY

VESTMERKE

VG (9) 10s
VG (9) 15s
YBY

ØSTMERKE

BYB
VG (3) 5s
VG (3) 10s

SØRMERKE

YB
VG (6) 10s
Q (6) 15s

FARE

SPECIALMERKER

Brukes til å markere områder med begrensninger i ferdsel, f.eks. anleggsområder og badeplasser. Maskindrevne fartøy eller seilfartøy (herunder seilbrett) har ferdselsforbud innenfor slike merkebøyer og 5 knops hastighetsbegrenset sone i 50 meters avstand fra steder hvor bading pågår

Kartsymboler

JERNSTENGER

Markerer småskjær og grunnere bær. Viseren peker mot sikkert farvann. Ved jernstenger uten viser må man se nøye etter i kartet hvordan jernstangen er plassert i forhold til grunnen.

Kartsymboler

FEIL VED SjøMERKER ELLER FYRLYKTER MELDES TIL:
NASJONAL KOORDINATOR FOR NAVIGASJONSVARSLER
Tlf: 22 42 23 31 hele døgnet
Telefaks: 22 41 04 91 hele døgnet
E-post: navco@kystverket.no

INTERNASJONALE FØRKORTELSER AV FARGER

R	Red	Rød	EKSEMPEL: BYB = Sort-Gul-Sort
G	Green	Grønn	
W	White	Hvit	
Y	Yellow	Gul	
B	Black	Sort	

FANTASTISK PIZZA

Veldig fin beliggenhet ved vannet

Telefon: 69 33 37 00

ITALIENSK PIZZA KR 99,-
FOR Å SPISE I RESTAURANTEN

Kråkerøyveien 2, 1671 Kråkerøy | Åpent fra 14.00-22.00

**Trenger du elektriker?
På jakt etter elbil-lader?
Interessert i varmepumpe?**

Vi kommer på gratis befaring.

**Send JA til 91150110,
så tar vi kontakt!**

**INSTALLATØREN
GRUPPEN®**

– elektrikere du kan stole på!

Beredskapsbåten i Østfold - når uhellet er ute

TEKST OG FOTO: ARNE EGGEN

**Når uhellet er ute og noen havner i sjøen,
er beredskapsbåten «Svein I» klar til å bistå i søk.**

Beredskapsbåten i Østfold har som formål å stille utstyr til disposisjon for dykkertjenesten i Fredrikstad Brannvesen ved søk etter forulykkede. Beredskapsbåten stiller i tillegg eget mannskap for videre søk når nødetatenes søk avsluttes og den savnede ikke er funnet.

Fredrikstad Brannvesen nås på
nødnummeret 110.

Med elektroniske instrumenter og ROV/undervannsdroner kan vi finne mennesker i vann hvor det er dårlig sikt, hvor strømninger, is eller dybde gjør dykking vanskelig og risikabelt.

Svein I ligger **stand by for utrykning 24/7** fra sin kaiplass i Glomma ved Smertu på Kråkerøy like ved fergen.

Nyttårshelgen 2017/2018 skjedde det en tragisk ulykke i Nabbetorp båthavn. Svein Greager Bellmann falt i vannet og druknet. Nødetatene kom raskt på plass og begynte søket, men sikten i Glomma var dårlig og det ble ikke gjort noe funn.

Det ble så etablert en storstilt leteaksjon som ble betegnet som Østfolds største private, hvor familie, venner, kollegaer og bedrifter fra hele landet bistod med søk.

Hedersmannen Svein Greager Bellmann ble funnet druknet.

Nabbetorp Båtforening, i samarbeid med de pårørende tok initiativ til å anskaffe en beredskapsbåt med best mulig søkeutstyr for bruk i innsjøer, elver og sjø i Østfold.

Organisasjon Beredskapsbåten i Østfold arrangerer også temamøter om «Sikkerhet til sjøs», om beredskap, sikker ferdsel på sjø, brannsikkerhet i båt, hjerte/lungeredning og førstehjelp.

Beredskapsbåten i Østfold er en ideell organisasjon hvor medlemmer deltar frivillig og uten kompensasjon.

Lions har vært en bidragsyter til båten og utstyr.

Er du interessert i å bli med som mannskap ta kontakt med Neptun, beredskapsbåtens egen søkegruppe. Se kontaktdetaljer på hjemmesiden, www.beredskapsbåten.no

Velkommen til en
hyggelig handel på
REMA 1000
STADION

Åningstider: 07-23 man-fre (08-22 lør)

*Hilsen Marius
Kjøpmann*

ALT INNEN TRYKK OG PROFIL

Ønsker du spesiallagde artikler
til din hytte? Ellers bare flotte artikler
til å pynte med?

TRYKKERN AS
"TRANSFERKONGEN"
www.trykkern.as

Vi er på Facebook

Kom gjerne innom oss for en hyggelig prat.

Langøyveien 11A, 1679 Kråkerøy - Tlf. kontor 40 54 00 97, Tlf. Kai: 92 11 84 84 - E-post: post@trykkern.as / kai@trykkern.as

Vi er på Instagram

KONDITORI OG BAKERI

Bakevarer. Kaker. Catering. Varmmat. Vi leverer.

FASVO er en vekstbedrift som tilrettelegger arbeid for mennesker med ulike utfordringer og som ønsker og delta i arbeidslivet. Vi er opptatt av å skape faglig og personlig mestring, yrkesstolthet og arbeidsglede for våre arbeidstakere.

Les mer om våre tjenester på fasvo.no/catering

FASVO

Følg oss på **fasvo** | **fasvoas**

Et verdig arbeidsliv.

EGIL NORLI AS

BYGGMESTERAVD.
ANTIKNVARISKAVD.
SERVICEAVD.

Byggmester Egil Norli AS leverer tømrer- og snekkerarbeid av høy kvalitet.

Vårt arbeid kvalitetssikres i alle prosesser og utføres på en pålitelig måte. Vi leverer gode sluttprodukter og har derfor opparbeidet stor tillit i markedet. Vårt mål er å være en ledende aktør både når det gjelder løsninger og utførelse.

Vi utfører både små og store jobber - hovedentrepriser, restaureringsarbeid, tradisjonelle byggmesteroppdrag og spesialarbeid.

www.egilnorli.no

KJØR KOLLEKTIVT BRUK TOG OG BUSS

For oppdaterte buss- og togruter
i sommer sjekk:

www.ostfold-kollektiv.no

www.flybussekspressen.no

www.nettbuss.no

www.vy.no

En vandring langs kyststien på Kråkerøy

TEKST OG FOTO: TORE SKAADEN

Kyststien på Kråkerøy er en ca. 35 km sammenhengende rundløype som følger kystlinjen og starter og slutter ved Smertu fergested. Den ble åpnet av ordføreren 7. oktober 2012. Inn fra kyststien går et nett av skogstier som fører oss til forskjellige attraksjoner og steder som er verdt å besøke.

Vi har gått kyststien og skal her fortelle litt om hva man kan se. I tillegg til å oppleve fin natur, vil vi gjennom denne turen passere mange historiske steder på Kråkerøy. Steder nevnt i teksten er avmerket på kartet som følger artikkelen.

FRA SMERTU FERGESTED TIL GLOMBO BRYGGE

Fra Smertu fergested følger første delen av kyststien veien langs elven fram til Værstebrua og fortsetter på Værstestien i det gamle FMV-området langs elva fra gjestehavna og rundt det oppfylte område og inn på Selma Nygrensvei. Rett vest for FMV-dokka går stien langs vannet mot tidligere Stene Stål og det gamle ballastområde, og til Glombo brygge. Røds Bruk, som lå der hvor Stene Stål holdt til, var i drift fra 1874 til 1919. Stenbrygga som ligger der i dag ble anlagt for utlasting av plank til skutene og den var også stoppested for Gressvikbåten med passasjerer på vei fra Åle til Fredrikstad.

Område var igjengrodd og lite brukt, men en driftig lokal velforening så mulighetene i Glombo brygge og klarte å skaffe midler, slik at stedet kunne bli opparbeidet til et flott rekrea-

Rehabiliterert Glombo brygge åpnes 2018 av Ordfører Jon-Ivar Nygård. Foto Terje Iversen, FB.

sjonsområde til stor glede for beboere på Glombo. Området har en fin gressbakke med grillplass, sandstrand for bading og et eget område med leke- og treningsapparater.

FRA GLOMBO BRYGGE TIL PYNTEN OG GLUFSA PÅ LANGØYA

I store deler av etappen følger kyststien bilvei og første stopp gjør vi allerede etter noen hundre meter ved Fasting skanse. Her finnes et krakk like ved elvekanten hvor man har fin utsikt mot eleven og Huth holmen. På kveldstid kan man få en fin solnedgang her.

Fastings skanse og fortet på Huth holmen (tidligere Søndre Kjerringholmen) ble anlagt i 1790-årene og var en del av forsvarsverkene rundt Fredrikstad. Da svenskene angrep Fredrikstad i 1814, ble også fortet beskyttet og soldatene trakk seg da etter kort tid over til Onsøysiden. Like etter overgav Gamlebyen festning seg og svenskene inntok byen.

Huth fort og Fastings skanse.

Stien går gjennom Rød båthavn og Langøya båthavn og i Måkekollen ned mot elven og Tre-skjærveien. Den går videre på svaberget langs elven og like før den går opp på Langøyveien er det et fint sted med en liten sandstrand hvor man kan sitte å se ut over elven.

Lita strand og med utsikt over Vesterelven.

Stien følger Langøyveien til Pynten og Glufsa og begge er steder som «må» besøkes, - enten for noen timer, eller for en hel dag. Hit kommer turgåere hele året og særlig Glufsa er mye besøkt sommerstid hvor og sjøen og svaberget innbyr til bading og soling. Pynten er et gammelt strandsittersted med en svært interessant historie, og mer om dette stedet kan leses i en egen artikkel i denne guiden.

FRA GLUFSA TIL ENHUSKILEN

Stien nordover gjennom hytteområde og ned til bryggeanlegget (trapp) på vestsiden av Enhuskilen. Tidligere fulgte stien en annen rute og de fleste kart, også på kommunens kartsider, viser den gamle stien. Vi har kun funnet den nye stien på 2021-utgaven av det Kulturhistoriske kartet.

Enhuskilen campingplass og badested har det meste og på sommerstid er her også kiosk med litt dagligvarer. Stedet er svært populært, særlig om sommeren, men er det mye besøkt av turgåere hele året. Mange bruker Enhuskilen som utgangspunkt for turer i Kråkerøymarka, og her er det stor parkeringsplass og gode sanitærforhold. Enhus badested har også en interessant historie (se f.eks. artikkel på Kråkerøy.net og i Lions Kråkerøy Guide årgang 3).

FRA ENHUSKILEN TIL SANDVIKA

Fra Enhuskilen går kyststien inn i lett skogstereng, men vi tar en alternativ rute sørover mot Ølbergtangen. Første stopp gjør vi i en lun vik ca. 400 m fra kiosken hvor det er gressbakke, bord, krakker og en sandstrand hvor de minste kan bade.

Sandstranda syd for Enhuskilen.

På stien sørover kan man enten gå helt ut på spissen av tangen, hvor det er mulig både å bade og prøve fiskestanga fra svaberget, eller følge stien opp på fjellet. Her oppe har vi et av de bedre utsiktspunktene på Kråkerøy og kan se store deler av skjærgården og fjorden.

Utsikt mot Rødhoholmen og Søsterøyene fra toppen av Ølbergtangen.

Fra Ølbergtangen går vi nordover langs jor-det og kommer inn på kyststien til Sandvika. For mange vil Sandvika være et eget turmål og

den lokale velforeningen har fint opparbeidet området og gjør en flott jobb med rydding og vedlikehold. Her er lekeplass, benker og en sandstrand for de minste. Det er langgrunt i kilen, men en svømmetur kan gjøres fra ytterst på flytebrygga.

Sandvika med strand og lekeplass.

I Sandvika står ei lita rødmalt stue som kalles «husmannsstua». Dette var opprinnelig en husmannsplass under Enhus gård fra ca. 1870 og som i dag benyttes som hytte. Under 2. verdenskrig brukte motstandsgruppen Milorg stua som våpenlager, og det utspant seg mye dramatik rundt våpentransporter til husmannsstua.

Husmannsstua i Sandvika.

SANDVIKA – HELLEKILEN – SPEIDERHUSET

Vi gjør en kort stopp etter noen hundre meter for å nyte utsikten og går videre til Hellekilen. Kommer du til Hellekilen en fin sommerdag kan vi anbefale en tur ut på Poseholmen som er landfast med trebru. Det er noen hytter her ute, men vanligvis ikke mange turgåere å treffe. Mot sør og vest er det flotte svaberg for soling og bading, og også muligheter med fiskestanga.

Innerst i Hellekilen ser vi resultat av arbeidet som er utført for at kyststien skal være framkommelig for folk flest.

Kyststien innerst i Hellekilen.

Fra Hellekilen kan vi se Andreassundet mellom Burholmskjær og Burholmen. I sundet ligger vraket av seilskuta Andreas, også kalt «Store Andreas», som ble bygd i 1782 og var en av de fineste og største skutene i Fredrikstad på den tiden. I 1865 hadde skuta gjort sin siste seilas og skulle destrueres, og på St. Hansaften ble den satt i brann ved Store Råholmen. Restene etter brannen ble slept helt inne i det grunne sundet hvor vi ved fjære sjø fremdeles kan se

spanter som stikker opp. Les også om «Store Andreass» i Toril Stokkes artikkel om Munch. Og som alle andre vrak, er også «Store Andreas» fredet.

Hellekilen med Andreassundet øverst i høyre bildekant.

Stien nordover langs Goenvad følger grensen mot naturreservatet og like før krysset der kyststien møter «blåløypa» passere vi en synlig jettegryte. Før Speiderhytta tar vi en avstikker opp til Fløyfjellet hvor det er utsiktspunkt og krakker som Kråkerøy Lions har satt ut. Området kalles Strålsundparken og her er det mange og store spor etter stenhuggervirksomheten. Ved speiderhytta er det noen parkeringsplasser og et fint sted å starte en tur. Her er det også satt opp et stort turkart på stativ.

SPEIDERHUSET – FEMDALSUND – BJØRNVÅG-KILEN

Fra Speiderhytta går stien gjennom flott kulturlandskap og lett skogsterreng og kommer ut på Femdalsundveien hvor det er parkeringsplasser for turområdet. Ved Fjellberg tar kyststien en avstikker ut til Randholmen og Tjeldholmen, som er et turmål for mange. Her er grillplasser, lune vikar og fine svaberg som sommerstid er populære for soling og bading. Området ligger i et naturvernområde og det er viktig å ta hensyn når man ferdes her ute.

Der kyststien slutter på ytterst på Tjeldholmen.

Fra høyeste punktet på Tjeldholmen er det flott utsikt over skjærgården og fjorden, og rett sør ligger Driteren og Store Råholmen. Over alt i Kråkerøy skjærgården har det vært stenhugging, men få steder var virksomheten større enn i bruddet på Store Råholmen som ble drevet fra tidlig 1930-tallet til slutten av 40-tallet (artikkel i årgang 1 av Lions Kråkerøy guide). I 1942 begynte man hugging av blokker som skulle til Hitlers seiersmonument i Berlin, som det heldigvis ble det ikke behov for, og man kan fremdeles se rester av kraner, skinnenger og fint hugget sten som aldri ble skipet ut. Stenbruddet ble fredet kulturminne i 2018. På nordsiden av øya ligger en liten gravrøys fra bronsealderen.

I stedet for å gå kyststien direkte fra Fjellberg til Bjørnevågskilen er Kaholmen rundt en fin tur. Med mindre barn på tur sommerstid kan Sandbukta etter ca. 1 km være et sted å stoppe, - en lun vik med gressbakke og sandstrand. Syd på Kaholmen er det fine svaberg og flere muligheter for bading og soling. Rett utenfor Kaholmen ligger Capri som i min barndom var café og et populært sted å besøke da vi var på båttur. Turen rundt Kaholmen og inn til Bjørnevågskilen er ca. 4 km.

BJØRNEVÅGSKILEN – TYTTEBÆRTANGEN – TROLLDALBAKKEN

Kyststien følger Bjørnevågsveien sørover og

går deretter i lett skogsterreng fram Tyttebærtangen som er kyststiens sydligste punkt på Kråkerøy. Herfra er det kort vei ned til Kalkkilen hvor Arisholmen ligger rett over sundet. Eller man kan følge veien til Tangen som er et populært badested med strand, toaletter, grillplass, krakker og gode parkeringsmuligheter.

Arisholmen har vært bebodd fra slutten av 1600-tallet og her var det også gjestgiveri i tidligere tider. Holmen lå fint plassert ved innseilingen til Fredrikstad og hadde fine havnemuligheter for mindre skuter. Tordenskjold skal en gang ha vært på besøk her. Arisholmen eies av Fredrikstad kommune og drives av Isegran Fartøyvernsenter som står for vedlikehold og utleie.

Vi følger stien nordover gjennom skogen mot Lunderamsa og passerer Skutefjellet hvor Trolldal losene i tidligere tider holdt utkikk etter båter som trengte los for å komme inn til Fredrikstad. Etter ca. 1,5 km tar kyststien en avstikker mot Lunderamsa og vi kommer først til gravrøysa fra bronsealderen. Den er 5,5 m

Gravrøysa på Lunderamsa.

bred og 35 m lang og er et imponerende byggverk her oppe på toppen av fjellet. Gravrøvere fjernet for lenge siden alt som måtte være av verdi, men røysa hadde på midten et gravkammer som fremdeles er godt synlig. 200 m videre kommer vi til utsiktspunktet på Lunderamsa hvor det er fantastisk utsikt over store deler av Kråkerøy skjærgården, Hvalerøyene og Oslofjorden. Og trenger man å hvile litt har Kråkerøy Lions også her satt opp krakker.

Fra Lunderamsa er det ca. 10 min. gange til hovedveien øverst i Trolldalbakken. Her er det også satt opp stativ med turkart slik at man kan planlegge turen videre.

TROLLDALBAKKEN - ELVE - FUTERØDVEIEN

Kyststien passerer Rv 108 og går inn i lett skogsterreng. Like før Ødegården deler stien seg og den som går sørover mot Trolldalen, er kyststien til Kjøkøy. Stien nordover går gjennom Ødegården og videre langs elva fram til Futrødbukta og Elve. På denne strekningen er det flere fine utsiktspunkter mot Østerelva og naturreservatet på Øra. Inne i bukta på Elve er

Trinn festet i fjellet for å bedre fram-kommeligheten på kyststien.

det grillplass med krakker og plassen er godt skjermet for de fleste vindretninger. Stien videre går mot Wennersberg og vi kommer inn på Futerødveien som fører oss til Lille Elve. Flere steder er det tydelige at dugnadsgjengens må ha nedlagt mye arbeid her for å gjøre kyststien farbar. Vi er nå like ved Løytnantsbukta hvor sagnet sier at en svensk løytnant ble skutt av en kule fra Kongsten fort da den svenske flåten beleiret Gamlebyen festning i 1814.

FUTERØDVEIEN - FUGLEVIK BUKT - ISEGRAN

Kyststien går gjennom bebyggelsen på Alshus og følger Fv 455 til Fuglevik bukt. Ca. 100 m før Rv 108 går stien inn i skogholtet langs bukta og vi kommer etter ca. 0,5 km til Møllerodden hvor det er fine utsiktspunkter mot elva og Fuglevik bukt naturreservat.

Fuglevik bukt naturreservat.

Stien går gjennom bebyggelsen på Møllerodden og kommer til Bekkhus, Kråkerøys eldste fergested, som ble nedlagt i 1988 etter å ha vært drevet i ca. 300 år. Viggo Høili var siste fergemann og jeg brukte ferga til- og fra jobben på Øra de siste årene den var i drift. Ved Bekkhus har den lokale velforening opparbeidet en fin plass med leke- og treningsapparater, krakker og grillplass.

Kanskje ikke så kjent, men i 1880-årene ble det funnet 80 svært gamle sølvmynter ned-

Isegran sett mot Galeien og fortet. Foto Ekkehard Pfestorf.

gravd på Møllerodden. Det ble store oppslag i riksavisene og nærmere undersøkelser viste at myntene var preget i England på slutten av 900-tallet. På den tiden herjet norske vikinger i England, så det var kanskje krigere hjem fra tokt som gravde ned noe av sitt bytte her?

Kyststien følger gang- og sykkelstien langs elven mot Nøkledypet og Isegran hvor vi avslutter vår rundtur. På Isegran er det selvfølgelig svært mye å se på, men det skal vi ikke ta med her. Det får eventuelt bli i en egen artikkel i Lions Kråkerøy Guide.

Vi ønsker alle en god tur langs kyststien på Kråkerøy!

Kilder:

Lars Ole Klavestad, Svein Jakobsen og Finn M. Göransson: Kråkerøy og Kjøkøy kulturhistorisk turkart (2021)

Svein Skahjem, muntlig: Huth fort, Glombo brygge og ballastområde

Roger Kjellvik, Kråkerøy.net:

- *Om Sandvika under Enhus*
- *Om skuta «Store Andreas» i Andreassundet*
- *Om Store Råholmen og annen sten-industri på Kråkerøy*
- *Om Arisholmen under Lunde*

Holmberg og Spydevold Slechtsider: Vikingskatten på Møllerodden.

Kyststien på Kråkerøy

HÅPETS KATEDRAL

TEKST OG FOTO: TOM BERTELSEN

Håpets Katedral har nærmest blitt et «fyrstårn» for Kråkerøy og Fredrikstad og er nå kjent langt utenfor byens grenser, og folk kommer langveisfra for å se byggverket. Ja, faktisk så kjent er Håpets Katedral på Isegran blitt at det to ganger har vært besøk fra kongehuset, - Kronprinsesse Mette Marit var her i februar 2018 og kronprinsparet kom besøk 3. juni 2021.

Lions Club Kråkerøy Lions har engasjert seg i problemet med søppel i havet og det er derfor naturlig å ha med en artikkel om Håpets katedral i Lions Kråkerøy Guide. To sentrale personer i dette prosjektet, Solveig Egeland (kunstnerisk og visjonær leder) og Tone Langvik (daglig leder), forteller her historien om Håpets Katedral, om byggeprosjektet, hvordan stedet brukes i dag og videre planer.

Foto Viggo Strand Kristiansen (for Håpets Katedral).

HISTORIEN OM HÅPETS KATEDRAL FORTALT AV SOLVEIG EGELAND OG TONE LANGVIK

Solveig Egeland, kunstnerisk og visjonær leder (foto Håpets Katedral).

På Isegran har det de siste fire årene vokst opp et flytende byggverk i alle regnbuens farger. Taket er laget av plast fra havet, nærmere 1000 fiskekasser, plukket opp fra strendene våre, som er vasket, granulert og støpt på nytt til over 4000 takplater! Katedralen er bygget av frivillige hender, hele 12000 dugnadstimer er lagt ned.

Katedralen, som er åpen for alle, er et møte-sted mellom mennesker på tvers av alder, nasjonalitet og tro.

HÅPETS KATEDRAL ER ET LIVSSYNSÅPENT MILJØPROSJEKT SOM HANDLER OM Å BYGGE HÅP GJENNOM SAMARBEID

2022 har vært et spennende år for Håpets katedral, og et år med mange utmerkelser!

I januar fikk de den gjeve Plankebærer-prisen, en pris som gis til noen som på særskilt måte setter Fredrikstad på kartet. – Et mer positivt tiltak enn Håpets Katedral er det nesten ikke mulig å finne, sa Dag Solheim, en av jury-medlemmene, i talen sin. I juni fikk det fargerike prosjektet hederlig omtale av Arnstein Arneberg-juryen, som bemerket at «bygget er en fin blanding av tradisjonshåndverk, en interessant tilblivelsesprosess, og en arkitektur som på samme tid føles annerledes, men rot-festet». Og jammen ble ikke katedralen også nominert til Arkitekturopprørets hederspris og til «Årets navn» i Fredriksstad Blad.

– Slike utmerkelser er svært hyggelige å få - det føles godt å bli lagt merke til og satt pris på, sier

Foto Erik Heidenberg.

Solveig Egeland, visjonær leder og kunstneren bak prosjektet. Hun fortsetter med å løfte fram de som har bygget katedralen og de som har hjulpet til på alle andre måter - **de frivillige Håpsbyggerne** – og gir dem største del av æren. De har stått last og brast med katedralen i over fire år, og nå er det ikke så lenge til en kan kaste loss for første gang.

De frivillige har bygget i fire år: Først prammen, dernest bygningsstrukturen, inspirert av stavkirkene våre, og til slutt var de med på å forvandle fiskekasser fra havet til vakre takplater i alle regnbuens farger. De har jobbet kjempehardt og har gjort en helt ufattelig innsats, sier Egeland. Tenk, - over 12.000 frivillige timer er lagt ned til nå! Vi vil jo trenge dem like mye etterpå da, legger hun til, det er ganske tidkrevende å vedlikeholde et slikt

byggverk, og vi trenger hjelp til omvisninger og vertskapsfunksjoner.

Vi har også store planer for plassen foran katedralen - det vi kaller Håpsplassen - her skal vi bygge en ordentlig fin møteplass for både lokalbefolkning, turister og alle de som deltar i ulike aktiviteter hos oss. Vi skal bygge et flott bygg med stort bord og pizzaovn, slik at gode krefter kan samles og vennskap kan bygges.

Håpsbyggerne består av en gjeng med pensjonister, studenter og andre som har hatt et ønske om å bidra. Noen bidrar konkret med bygging, pjåling (høvelteknikk fra vikingtida), snekring, og bæring, matlaging eller kaffekoking. Andre har hatt hovedfokus på å hjelpe til med å få taket på plass - én mann samlet inn over 1000 fiskekasser fra strandryddere på Hvaler, Færder og Bohuslän!

«Byggematerialer» til taket i Håpets Katedral.
Foto Håpets Katedral.

Håpets katedral har i løpet av byggeperioden tatt imot flere tusen elever fra skoler i distriktet. Dyktige læremestere fra katedralen og kirkens bymisjon har undervist i bærekraft, om plast

i havet og hvorfor det er viktig med biologisk mangfold. Elevene har også fått bygge sin egen biekatedral, et biehotell i tre med katedral-form. Da har de lært seg å bruke drill, forsinker og pussepapir, de har øvd seg på å samarbeide og de har gjort en viktig innsats for villbiene våre. Mange unge idag føler seg faktisk maktesløse i forhold til miljøtrusselen som ligger over oss. Lærerne forteller at Håpets katedral «metode» med fysisk arbeid og et konkret oppdrag gir elevene mestringsglede og håp!

Flere ganger i uka kommer det også ulike grupper med eldre innvandrere til Håpets katedral. Der møtes mange ulike nasjonaliteter og kulturer for å prate og arbeide sammen, men felles for dem alle er at de trenger å lære seg eller øve på å snakke norsk.

Hele året kommer det også mengder av besøkende til katedralen. Busslaster med grupper som har bestilt omvisning og mengder med tilreisende og lokale som kommer innom for å oppleve den spesielle lukta og atmosfæren i katedralen, og se med egne øyne denne spesielle fargerike farkosten på Isegran.

I tillegg har katedralen flere ulike seremonier. Både livssynsnøytrale og religiøse seremonier har funnet sted - bryllup, dåp og bisettelse, flerreligiøs bønn for fred, meditasjon med Buddhistmunker og konserter. Flere musikere har brukt rommet til innspillingen.

Håpets katedral har plass til alle, avslutter Solveig og smiler (si det høyt og dere hører dobbeltbetydningen 😊)

«Håpets katedral er et livssynsåpent miljøprosjekt som handler om å bygge håp gjennom samarbeid»

Alle er velkomne til å ta turen innom Isegran og oppleve katedralen.

Vi er alltid i nærheten

Hver dag hjelper vi kundene våre med å få oversikt over hverdagsøkonomien, realisere boligdrømmer og trygge fremtiden.

Velkommen til oss på Værste

EiendomsMegler 1

eiendomsmegler1.no/ostfold-akershus
telefon 69 35 20 30

SpareBank 1
ØSTFOLD•AKERSHUS

sparebank1.no/ostfold-akershus
telefon 05700

DEN HVITE TRESNEKKA

TEKST: ANNE MARIE LILJEBJELKE

Paven sa her en dag at når du kommer til himmelen får du møte alle kjæledyrene dine igjen. Det ville jo være hyggelig. Men jeg skulle ønske jeg også fikk en tur med den gamle tresnekk, helst sammen med far.

Snekk, hvitmalt og smekker i linjene, ikke noe ekstra overbygg eller glassveranda i front, og under ribbbebenkene var det plass til den blå mat-tina med brød, smør, honning og plommesyltetøy. Og ripssaftflaska. Ved siden av den sto det gule honningspannet med drikkevann og noe annet som var greit å ha med på tur.

Vel ombord var det om å gjøre å få motoren

i gang. Far tok av motorlokket. Så vippet han fram lokket foran svinghjulet og sveivet. Motoren harket og stilnet. Nytt forsøk, nye hoste. -Den må ha ”en på toppen”.

Far strakk handa under benken og grep seltersflaska, som var etterfylt med bensin. Åpnet ventilen på motorblokken og motoren ”fikk en på toppen”. Et nytt sveiv på svinghjulet og motoren var i gang.

Far hadde alltid en Brynildflaske med bensin for å fylle i ventilen på toppen av motoren. En gang var motoren uvanlig astmatisk. Den bare hostet og det sprutet ut rosa veske. Da reagerte

mor. – Men Birger, du bruker saftflaska.
Flaskene var like, hadde byttet plass.

Vi tøffet ut mellom holmer og skjær. Vel ut av leden var det å finne meet, fiskeplassen. Hvit-ting fisket vi ett sted. Var det ikke hvitting å få der, forsøkte vi på yttersiden av det store undervannsskjæret i renna, der torsken var. I måneder uten bokstaven r, var det makrell. En måkeflokk over Lera røpet der var sildestimen – og der var makrellen. Hvittingsnøre og makrelldorg var fast utstyr i snekka.

Tante og onkel var ofte med. Snekkas var litt lekk når det kom flere om bord. Å pumpe bunnvann hørte med når man sto til rors. Man bruker jo bare en hånd på rorkulten. Alle skulle fiske, med blangs og krok ble det som skinnende julegater for fisken under båten. Og når vi dro fisken opp i båten, glitret og skinte det i fiskeskjell over tofta, men det var bare å slenge en pøs vann over og båten ble ren igjen.

Vi gledet oss til å komme på land og få den rensede fisken i stekepanna. Først skulle båten fortøyes og alle hjelpe til. Far fant dreggetauet bak i båten og onkel kastet dreggen.

-Torleif, pass på tampen, ropte far. Det var ofte for sent,

-Dæven, der gikk dreggen, sa onkel. En gang kastet han dreggen på sjøen uten tau. Det hendte alltid uforutsette ting når han var med.

Kjølen skrapte mot svaberget, og min søster var alltid på holmens høyeste topp før vi andre fikk i land mat-tina og den rensede fisken. Primusen ble raskt pumpet opp og smøret i tina var akkurat passe å helle i stekepanna. Vi hadde flytende margarin femti år før den ble til salg i butikken. Det var en drøm å ha en tante som stekte hvitting som min tante gjorde. I dag ville den gitt stjerne i Michelinguiden.

Etter god mat kom badetøyet fram. Under benken lå også tantes koffert, den som alle hadde fått beskjed om skulle behandles med forsiktighet. Noen hadde ikke oppfattet ordren, og jeg hadde hørt klirringen. Det de voksne kalte for kirsebærsaft hadde fått fritt leide der inne. Når klærne var tørket hadde onkels skjorte en uvanlig hysterisk rødfarge.

Det hendte vi overnattet i skjærgården. Teltet av hvitt lerret sto som en diger kjegle når stan-gen var på plass i midten og teltpuggene slått ned. For å gjøre det litt rommeligere hadde mor sydd på en rad med gamle hvite sukkersekker nederst. Der var det importhistorie å lese på i lyse sommernetter. Jeg husker ennå hvordan det lugget når hektene i teltåpningen huket seg fast i håret. Glidelåsen var oppfunnet i Kina lenge før vår tidsregning, men ingen hadde til da funnet på å bruke denne i en teltåpning.

Slike turer var slaraffenliv for både barn og voksne. Vi barna forsto bedre enn å forstyrre de voksne. Vi fant skjell og rekved til båten og seilte på små ”hva” av dammer. Mannskapet om bord var maur og rekeyngel. Og vi badet, badet mye.

Så var helgen over og kursen ble satt mot land og en ny uke med arbeid for voksne, og kanskje skoledager for barn. Var dette slutten på en fin sommerdag var det en jevn strøm av båter opp gjennom Kjøkøysund. Mange fort-satte opp Glomma til alle småhavnene, hjem mot Selbak og Lisleby. De visste hvor motstrømmen var sterkest og holdt seg nær land oppover elven. De som så båtene fra land visste hvem som eide de ulike båtene og hvor de var bygd. Etter slike dager kom vi hjem solbrente og varme. Solkrem var NIVEA, og boksen var blå. Det var også andre ting på blå boks, men det er en annen historie.

Det var ikke bare til kos og hygge den hvitmalte snekka kom til nytte. Den ble brukt til å frakte far til og fra arbeid i den tiden vi var

evakuert under krigstiden 1940-45. Snekkas var også et nytteverktøy når han jaktet på fugl. Det var flere fugleslag man kunne jakte på. Alke og stokkender, og noen som het ”sekk-ender”. Ærfuglen var fredet, så om noen var så uheldig å treffe feile ender ble de lagt rett i den medbragte striesekken.

Høstjakt på fugl var en vanlig affære. Snekker kom opp Kjøkøysund med ribbene over overbygningen, dekket av fugl. Døde alkefugler, med den hvite buken opp og med hodet over ribba så blodet rant rett i sjøen, lå godt festet for å takle sjøgangen. Det kunne være opptil 30 eller 40 fugl, og jegeren hadde ikke noe i mot å vise fangsten.

Vel i havn og fortøyet, ble dekket spylt. Fangsten ble fraktet hjem på sykkel eller med trillebår. Der ble de hengt opp på uthusveggen, og ble hengende der til kona hadde tid til å plukke fjær og dun, flå fugl og tilberede både alke og sekk-ender.

Båtlivet langs kysten har forandret seg. Båtene er nå i plast og ofte større. Fars gamle hvite snekke var vel på samme størrelse som lett båten plastbåten har hengende i hekken. Bruken av båt har også forandret seg. Nå kjøpes fisken i blokk og legges i frysescapet om bord. Med så fine puter og tepper kan man ikke dra fisk over ripa. Vi som var så heldig at vi fikk være med i den gamle tresnekkas, har sett en enorm utvikling i båtlivet. Den hadde ikke blå fløyelsputer og gullkant, det bare føltes sånn.

Også var det denne joviale, hyggelige paven vi har for tiden. Jeg tror at han med de forbindelser han har, kan ordne det slik at vi, når den tiden kommer, får en liten båttur med den hvite snekkas, med far. Denne saken med ”sekk-ender” må vel være preskribert nå?

TOTALENTREPENØR

Byggmester

Rolf Andreassen AS

FREDRIKSTAD

Du er smart
som sparer
men
sparer
du smart?

Fredrikstad:

Telefon: 69 39 47 00

E-post: fredrikstad@handelsbanken.no

Handelsbanken

— Vi utvikler Fredrikstad

www.vaerste.no

 værste

VÆRSTE - EN BYDEL I VEKST

TEKST: ØIVIND M. KVAMMEN

Fredrikstad Mekaniske Verksted var i perioder Skandinavias største skipsverft. Fra 1873 til 1987 ble 443 skip bygget ved FMV- verftet var byens største arbeidsplass, og på det meste jobbet ca. 2.500 menn og kvinner på "Værste". I dag utvikles det enorme industriområde til en urban og levende bydel.

Transformasjonen på Værste, fra skipsverft og industri til by, er et av Norges største byutviklingsprosjekter. Deler av området er nå en integrert del av Fredrikstad sentrum. Værste vokser hvert år med flere mennesker, arbeidsplasser, boliger, handel og kulturtilbud. Området er på om lag 650 mål og status nå (2023) er:

135.000 kvm. næring

2.800 arbeidsplasser

200 boliger

3.700 studenter og elever

Litt om pågående prosjekt, og et par under planlegging.

BYHAVEN

På den store takhagen over butikkene i Værstetorget kommer boligprosjektet Byhaven. Prosjektet består av ca. 250 boliger med det beste av

to verdener – en stor felles takhage og nærhet til naturen, samtidig som det er urbant og meget sentralt med «alt» innen gangavstand.

Mens handelssentert Værstetorget fyller bydelen med liv, mennesker og arbeidsplasser, blir Byhaven et variert og bynært boligområde med hyggelige grøntarealer og fellesområder. Her kommer en variert miks av boliger fra mindre 2-roms og større toppleiligheter til flotte townhouses.

En oppdeling i småplasser, gater og smug skaper et landsbypreg med små intime rom, med mulighet for både avkobling, aktivitet og samvær.

Dette prosjektet har vært i gang siden oktober 2021. For tiden arbeider ca. 200 personer med å utvikle og arbeide med dette enorme byggeprosjektet, men dette vil gradvis øke til over 500 personer i 2024 når det nærmer seg ferdigstilling av Østfolds største kjøpesenter og ca. 250 leiligheter. Det er for øvrig det samme antallet som vil jobbe på kjøpesenteret når det står ferdig i november 2024.

INNSEILINGEN

Vakkert beliggende mellom by, natur og åpent farvann planlegges Innseilingen Fredrikstad (der Stene Stål inntil 2020 drev sin fabrikk). Med marina, fiskebrygge, kajakkslipp og kyststien rett utenfor døren er veien kort og naturskjønn til alle byens opplevelser. Moderne arkitektur, gode møteplasser og smarte løsninger gjør det lett å leve aktive og sosiale liv. Og lett å finne den deilige følelsen av ro, helt for seg selv.

Prosjektet vil få ca. 300 leiligheter og om alt går som planlagt kan de første leilighetene komme for salg Q4 2023/Q1 2024.

ÅSGÅRDHAGEN

Åsgårdhagen er et sjeldent boligprosjekt. I et attraktivt villastrøk på Kråkerøy, sydvest for Byhaven skal vi bygge 67 leiligheter med villapreg. Boligene blir skapt for best mulig utnyttelse av solforholdene, men en grønn hage som gir ro i sjelen. Fra Åsgårdhagen har man gangavstand til Værstetorvet senter (åpner november 2024), Bryggepromenaden med flotte restauranter og ikke minst til alle kulturtilbudene byen byr på!

Prosjektet er under planlegging og kan komme for salg i 2024.

VÆRSTETORVET NORD

Dette er et prosjekt som planlegges i området fra gangbrua og sydvestover til Værstetorvet senter/Byhaven. Her kommer det flere bygg med en kombinasjon av restauranter og butikker i 1. etg. kontorer i 2. og 3. etg. og ca. 60 leiligheter fordelt på 3 boligårn i 4 etasjer på toppen.

Som leseren forstår, er det særdeles høy aktivitet hos Værste. Alle som arbeider hos oss med utvikling, salg, prosjektutvikling, ferdigstillelse av prosjekter eller drift og forvaltning er veldig stolte av det vi jobber med og gleder oss for hvert lite fremskritt mot en ny bydel som vokser frem og blir en del av vår fantastiske by Fredrikstad!

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Birgit Groth

Hans Kristian
Helgesen

Thordis Snæland

Heidi Løkke
Sletner

Einar Nilsen

Farmannsgate 10 // Tlf: **69 130 130** (24t)
Et lokaleid begravelsesbyrå // jolstad.no

TEKST OG FOTO TORE SKAADEN

Ødeleggelsen av miljøet kan bli en av de største truslene for livet på jorda. Havet er spesielt sårbart og i vårt nærområde og i Oslofjorden ser vi at tilstanden ikke bra, og at fuglelivet og livet i sjøen er alvorlig truet. Årsakene er mange og sammensatte, - forurensning, hard beskatning av fiskebestanden, klimaendringer og innvandring av nye og uønskede marine arter. For Lions blir innsatsen for å ivareta miljøet en stadig viktigere del av et humanitært arbeid.

HVA ER FIRST LEGO LEAGUE

Vi har en flott skjærgård med fisk i sjøen og rikt fugleliv som vi må ta vare på, og vår klubb ser det som viktig å gjøre en innsats for miljøet ved å rydde strandområder for plast og annen søppel. I høst- og vintermånedene driver det i land betydelige mengder med søppel og når Kråkerøy og Kjøkøy til sammen har nesten 40 km strandlinje, pluss holmer og skjær, så skjønner vi at det blir tilført store mengder hvert år. Plast er det store problemet i sjøen og vi ser ofte bilder av hvor skadelig plasten er for fugl og fisk. Plast utgjør i volum 80 – 90 % av

det vi samler inn og av dette er isopor en stor del av avfallet.

Men mer problematisk og alvorlig enn det synlige plastavfallet er mikroplasten som nå påtreffes overalt, - i vann, jord og luft. Det går naturligvis ikke å samle inn mikroplast, men ved å samle inn det større plastavfallet bidrar vi i hvert fall til at dette ikke får brytes ned til mikroplast.

Vår klubb har som mål å gjennomføre årlige strandryddinger. Ryddeaksjonene har vært

Innerst i Labukta på Randholmen mot syd. Sivområder er typisk for mye av strandsonen på Kråkerøy.

gjennomført med bare klubbmedlemmer, men også som større aksjoner med hjelp fra barn og ungdom fra skoler og idrettslag. Det er veldig positivt å se innsatsen og entusiasmen de unge legger i ryddearbeidet, og selv om det selvfølgelig er viktig å få samlet inn avfall, er det nesten like viktig å skape en bevisstgjøring blant de unge om forsøpling av havet.

Ryddeaksjonene gjennomføres om våren før nytt siv og gress begynner å vokse opp. Og pga. hekketiden for sjøfugl bør det gjennomføres så tidlig som mulig, og senest 15. april. Når vi velger ut områder å rydde ute ved sjøen, må det tas hensyn til adkomst og sikkerhet for de som er med. Særlig viktig er det når vi har med på laget barn og unge.

STRANDRYDDEAKSJON 2022

Strandryddeaksjonen ble gjort i samarbeid med Lions Club Fredrikstad og medlemmer fra Kråkerøy Idrettslags håndballgruppe, jenter 2007. Til sammen deltok ca. 60 personer i aksjonen som ble gjennomført lørdag 2. april i flott vårvær og områdene som ble ryddet, var Randholmen og Tjeldholmen. Dette er en del

Glade jenter fra KIL tar en pause i innsamlingsarbeidet.

av Kråkerøy naturreservat og har et rikt fugleliv, og de grunne buktene er viktig for fisk. Området er også et svært populært utfartssted hele året og blir besøkt av turgåere fra hele Fredrikstad. Fjerningen av søppel blir derfor i tillegg til å være bra for miljø, også positivt for folks naturopplevelser. Resultatet denne gang ble 24 sekker med søppel i løpet av noen formiddags-timer og aksjonen ble avsluttet med grillmat og mineralvann å drikke.

HVORDAN ER TILSTANDEN I KRÅKERØYS SKJÆRGÅRD NÅ?

Ved ryddeaksjoner vi har hatt fra 2018 til 2022 har det gradvis blitt mindre søppel: På Randholmen – Tjeldholme ble det i 2018 fylt 64 sekker og i 2022 24 sekker. På Treskjær i 2019 40 sekker og i 2020 15 sekker. Men det er for tidlig å si om nedgangen skyldes at det driv-

Stranda ved Glombo brygge etter en vinterstorm med springflo i februar 2021.

er i land mindre avfall, eller at det i de første ryddeaksjonene ble fjernet mye avfall som hadde ligget lenge.

Selv om volumene har gått ned, er det store mengder små plastbiter som skylles i land i løpet av vinteren. Og at det er så smått, gjør det selvfølgelig vanskelig å plukke. Bildet illustrer dette godt. Vi må anta at tilsvarende mengder plast kommer inn i sivområdene som det er mye av på Kråkerøy, og at det da blir liggende. Ingen får samlet dette opp og gradvis blir det tildekket av dødt tang og siv. Nedbrytningen for plast i sjøen kan være flere hundre år(!) og mye vil sikkert ende opp som mikroplast.

Men positivt er at det har vært relativt lite av annen forurensning å se i de områdene som er ryddet. Lite søl av olje, og bare enkelte funn av plast pellets og parafinvoks som ble sluppet ut fra båter høsten 2021.

Mengder av små plastbiter i sivet som driver i land.

Vi fortsetter å rydde og har troen på at det nytter, og at det gradvis vil bli bedre! I tillegg må vi ha en beredskap som gjør at vi kan trå til når noe skjer. Hvis noen er interessert i å delta i Kråkerøy Lions sine ryddeaksjoner er det bare å ta kontakt!

Aksell er et nytt norsk kraftsenter innen design, grafisk produksjon, medietjenester og logistikk.

Vi skal fortsatt være tett på kundene.

Vær på lag med noen som er på lag med miljøet.

aksell

aksell.no

Kart over kommunale avfallsstasjoner i Kråkerøy-skjærgården

VIND OG VÆR LANGS KYSTEN

Vi som bor eller har hytter langs kysten, merker vinden og været godt og i båt er det spesielt viden vi er opptatt av. Værvarsel oppgir i dag alltid vindstyrken i meter/sekund og samtidig gir navn på vindstyrken fra stille til orkan. Tidligere ble Beufort skalaen fra 1 -12 brukt, og navn på vindstyrken.

Man skal være oppmerksom på at værvarselet gir en gjennomsnittlig vindstyrke over et større område, og at lokalt kan aktuell vindstyrke i et område være sterkere, og ofte variabelt. I båt vil lokale forhold som kan påvirke vindstyrken, være av større interesse enn gjennomsnittsvind. Yr oppgir i sin normale tabell middelvind, og man må gå inn på «utvidet tabell for å se vindstyrke i kastene.

Tabellen viser vindstyrke og effekten vinden vil få på land og på sjøen.

<i>Hva betyr vindstyrken</i>			
Vindstyrken måles i meter pr. sekund (m/s)			
Navn	m/s	Virkning på land	Virkning til sjøs
Stille	0 - 0,2	Røyken stiger rett opp.	Speilblank (havblikk).
Flau vind	0,3 - 1,5	Røyken driver i vindens retning.	Små krusninger, ikke skum
Svak vind	1,6 - 3,3	Smått løv settes i bevegelse	korte småbølger
Lett bris	3,4 - 5,4	Løv og småkvist rører seg, lette flagg strekkes.	Bølgekammene begynner å toppe seg, litt skum
Laber bris	5,5 - 7,9	Kvister og smågreiner røres, støv virvles opp.	Lengre bølger, en del skumskavler
Frisk bris	8 - 10,7	Mindre løvtrær svaier, bølgekammer på innsjøer	Middelstore, lange bølger med lange skumskavler.
Liten kuling	10,8 - 13,8	Store greiner rører seg, det hviner i telegrafrådene.	Store bølger begynner å dannes, skumskavlene er større overallt.
Stiv kuling	13,9 - 17,1	Hele trær rører seg, tungt å gå mot vinden.	Sjøen tårner seg opp, skummet blåser i strimer med vindretningen.
Sterk kuling	17,2 - 20,7	Kvister brekker, tungt å gå mot vinden.	Middels høye bølger av større lengde, sjørøkk driver i strimer med vinden.
Liten storm	20,8 - 24,4	Store trær svaier og hiver, takstein kan blåse ned.	Høye bølger, tette skumstrimler, sjøen begynner å "rulle".
Full storm	24,5 - 28,4	Sjelden inne i landet, trær rykkes opp, stor skade på hus.	Meget høye bølger, havflaten hvit av skum, tung og støtende rulling.
Sterk storm	28,5 - 32,6	Meget sjelden, følges av store ødeleggelser	Ualminnelige høye bølger, sjøen er fullstendig dekket av lange, hvite skumflak, sjørøkket nedsetter synsvidden.
Orkan	32,7-	Forekommer meget sjelden, følges av store ødeleggelser.	Luften er fylt av skum og sjørøkk som nedsetter oversikten betydelig, sjøen er fullstendig hvit av drivende skum.

Fra Storm Weather Center AS

I tillegg til meter/sekund oppgis ofte vindstyrken også i km/timen eller knop. F.eks er 10 m/s frisk bris 36 km/t, 19,4 knop eller Beufort styrke 5.

LIONS STØTTER UNGE TEKNOLOGITALENTER

TEKST: AUDUN ANDERSEN

Lag fra Kråkerøy kvalifiserte seg til deltagelse i verdens største teknologikonkurranse for barn.

Unge teknologitalenter fra Rød Barneskole på Kråkerøy reiser til World Festival i Houston i april 2023. De ble valgt ut etter deltagelse i den norske og Skandinaviske finalen. Til sammen drar 6 barn sammen med foreldre og ledsagere til Houston.

Siden 2014 har Lionsklubbene i Fredrikstad og Hvaler støttet deltagelse i First Lego League, som har hatt deltagelse fra mange skoler i distriktet. I 2022 deltok 16 lag fra skoler i Fredrikstad.

HVA ER FIRST LEGO LEAGUE

FIRST LEGO League (FLL) er en teknologikonkurranse som inspirerer barn og unge i alderen 4-16 år til å bli morgendagens ingeniører,

forskere og problemløserne. FLL er delt i tre aldersgrupper:

- Challenge (10-16 år)
- Explore (6-9 år)
- Discover (4-6 år)

Gjennom samfunnsaktuelle oppdrag får deltakerne oppleve vitenskap og teknologi på en engasjerende og spennende måte. Barna som deltar får erfaring med praktisk problemløsning, teknologi, programmering, samarbeid og presentasjoner.

OPPRETTELSEN AV ET FLL LAG

En foreldregruppe dannet et fritidslag med elever fra Rød Skole som ble meldt på til FLL i 2020.

Robotkonkurranse.

Deltagere i konkurransen og sponsorer.

Vinnere av beste Innovative Prosjekt.

Etter deltakelsen i 2020 ble flere barn med i gruppen og i 2021 og 2022 har gruppen deltatt med et Explore-lag og et Challenge-lag. Totalt har 10 barn deltatt i løpet av disse tre årene.

De to siste årene har Challenge-laget bestått av 5 jenter som i dag er 11 år. Explore laget har bestått av 2 gutter og 2 jenter i alderen 8 til 9 år. Det er helt tydelig at interessen for teknologi og prestasjonen har steget betraktelig gjennom årene med FLL deltakelse.

PRESTASJONER

I 2021 kom Challenge-laget til kvartfinalen i robotkonkurransen ved regionsfinalen på Inspira.

Skandinavisk finale ved Equinors hovedkvarter.

I 2022 vant Challenge-laget prisen for beste Innovative Prosjekt, kom på 3. plass i robotkonkurransen og ble nominert til Kjerneverdiprisen og Champion prisen. Medlemmene på laget ble invitert til å være funksjonærer under den Skandinaviske finalen. Tre av medlemmene hadde anledning til å reise og deltok der som funksjonærer under robot kampene.

Explore-laget ble i 2022 invitert til å delta under den Skandinaviske finalen i Oslo. Her deltok to av medlemmene med egen stand og presenterte prosjektet sitt for dommerne.

Etter deltakelsen i den Skandinaviske finalen har Explore-laget fått tilbud om å være Norges representant under verdensfinalen i Houston, www.firstchampionship.org, 19-22 april 2023. Challenge-laget har fått tilbud om å jobbe som funksjonærer under robotkonkurransene.

WORLD FESTIVAL HOUSTON, TEXAS

Deltagelse i finalen til verdens største teknologi konkurranse for barn er en helt unik opplevelse, og gi ytterligere motivasjon og kunnskap rundt teknologi. De yngste må oversette plakater og presentasjoner til engelsk mens de eldste jentene får være tett på når de beste FLL lagene i verden skal ut i robotkonkurranse. Dette vil gi unike erfaringer.

Man ønsker også at en slik deltakelse skal bli brukt til å fremme teknologinteresse hos flere barn i Fredrikstad og ikke minst sette fokus på hvilke muligheter som finnes for å gi barn erfaring med teknologi, programmering og prosjektarbeid.

For mer informasjon om Kråkerøys unge talenter se Kidzintech.com eller bruk QR-koden:

Kildesortering på hytta

Alle boliger, hytter og andre fritidseiendommer skal være tilknyttet kommunens renovasjons-tjeneste. Hytterenovasjon er en helårstjeneste. Husholdningsavfallet fra boliger og fritids-eiendommer skal kildesorteres. Når du kildesorterer sørger du for at avfallet ditt kan brukes til å lage nye produkter.

Papir, papp og kartong

For flere av hytteområdene er det egne avfallsdunker for papir, papp og kartong. Det er også flere returpunkter i kommunen som hytteeiere kan bruke. For mer informasjon om dette kan du se våre nettsider.

Glass- og metallemballasje

Rengjort glass- og metallemballasje leveres til returpunkter i hytteområder. Se egen oversikt.

Restavfall

Restavfall er alt avfall som er igjen når du har kildesortert det som kan gjenvinnes. Bruk egne avfallsbeholdere til restavfall i hytteområdene.

EE-avfall (elektriske og elektroniske produkter)

EE-avfall kan leveres gratis til butikker som selger tilsvarende produkt uten krav om å kjøpe nytt. EE-avfall kan også leveres gratis til gjenvinningsstasjonen ved FREVAR på Øra.

Farlig avfall

Malingrester, beis, lakk, lim, olje, bil- og båtpleiemidler, plantevernmidler, løsemidler, kjemikalier, batterier, impregneret trevirke o.l. leveres gratis til mottaket for farlig avfall ved FREVAR på Øra.

Hageavfall og grovavfall

Kvist- og hageavfall, kasserte møbler, tepper, sykler, bygge- og rivingsavfall o.l. leverer du til gjenvinningsstasjonen ved FREVAR på Øra. Avfall fra husholdninger tilkjørt i personbil uten tilhenger er gratis. Pris for avfall med henger og privateid varebil er 200 kroner per lass. Hvis tilhengeren består av kun farlig avfall og/eller EE-avfall er leveringen gratis for husholdninger. Hvert lass kan være maks 3 m³ og maks 9 meter langt totalt for bil og henger.

Takk for at du kildesorterer!

FREDRIKSTAD
KOMMUNE

Returpunkter for glass- og metallemballasje

For å gjøre det enklere for våre hyttegjester å kildesortere har vi satt opp returpunkter for glass- og metallemballasje. Tom og rengjort glass- og metallemballasje som har inneholdt mat og drikke skal kastes løst i dunken, ikke i poser.

På Kråkerøy kan du levere glass- og metallemballasjen din her:

- Alshus
- Bjørnevågkilen
- Bjørnevågveien
- Enhuskilen Camping
- Femdalsund
- Gytilen Vest
- Gytilen Øst
- Kjøkkøy
- Langøya v/ pumpestasjon
- Lunde v/ Joker
- Tyttebærtangen

Glass- og metallemballasje fra mat og drikke

Glass and metal packaging from food and beverages

Ja, takk!

Yes, please

Glassflasker

Glass bottles

Glasskrukker

Glass jars

Hermetikkbokser

Tin cans

Myke metallbokser

Metal food packaging

Aluminiumsfolie

Aluminium foil

Øl-/mineralvannsbokser

Beer/soft drink cans

Metallokk/metallkorker

Metal lids/metal caps

Metalltuber

Metal tubes

Telyskapsler

Used tea lights

Nei, takk!

No, thanks

Porselen, keramikk og krystall

Porcelain, ceramic and crystal

Speil og vindusglass

Mirrors and window panes

Ildfaste former

Ovenproof dishes

Lyspærer og batterier

Bulbs and batteries

Malingsspann

Paint cans

Metallgjenstander som ikke er emballasje,

for eksempel:

Stekepanner/Kasseroller
Bestikk
Bildeler
Småttøyer av metall (f. eks. muttere, skruer, spikere)
Metal objects that are not packaging, such as:
Frying pans/saucepans
Cutlery
Automotive parts
Small metal fastenings (such as nuts, screws and nails)

Takk for at du kildesorterer!

Fredrikstad kommune tlf. 69 30 60 00

Les mer om kildesortering på:
www.fredrikstad.kommune/renovasjon

Vanningsrestriksjoner i Fredrikstad om sommeren

På grunn av økt vannforbruk innføres det vanningsrestriksjoner i Fredrikstad i sommermånedene.

Dette gjelder også i alle hytteområder.

Vanningsrestriksjoner innebærer følgende:

- Forbud mot vanning med spreder.
- Forbud mot bruk av ubetjent slange.
- Forbud mot bruk av dryppvanningsanlegg.

Vanning med kanne og håndholdt slange med munnstykke er tillatt.

For å hindre at abonnenter blir uten vann overvåkes forbruket og ytterligere tiltak vurderes løpende.

Parkeringshus

Parkeringshusene har døgnåpent alle dager og er kamerastyrte. Det betyr at de leser registreringsnummeret på bilen når du kjører inn og ut. Følg skilting og vilkårene for parkering.

- **Apenesfjellet, St.Hansfjellet og Stadion p-hus**
Gratis parkering mandag – fredag kl. 14 - 24, lørdag og søndag kl. 09 – 24.
- **Cityterminalen p-hus (Torvbyen kjøpesenter)**
Gratis parkering mandag – fredag kl. 14 - 24, lørdag kl. 09 – 24, søndag hele døgnet kl. 00 – 24.
- **Kirkebygga p-hus**
Betaling hele døgnet alle dager.

Betalingsalternativer:

Appen Fredrikstad P eller EasyPark, autoparkavtale i parkeringshus, på betalingsautomaten ved avreise, betale hjemme via nettet innen 48 timer eller få tilsendt faktura med fakturagebyr.

Gateparkering

De offentlige parkeringsplassene i sentrum er inndelt i tre avgiftssoner: grønn, gul, rød. Grønn sone er billigst og rød sone er dyrest. Fargen er markert på skiltet og på p-automaten. Følg skilting.

Innfartsparkering

Det er etablert innfartsparkeringer for reisende som må passere bomringen på vei til eller gjennom sentrum på Ørebekk, Kråkerøy, Ålekilene og ved Fredrikstadbrua. Det er gratis parkering. Parkering forbudt alle dager kl. 00 – 04. Følg skilting.

Elbil/ladbar motorvogn

Oversikt over ladestasjoner og betalingsbetingelser finner du på kommunens nettside. Følg skilting.

Mer informasjon: www.fredrikstad.kommune.no/parkering

Byferga – gratis!

- Gamlebyen – Smertu – Sentrum – Værste – Gressvik – Ålekilene
- Cicignon – Gamlebyen
- Sellebakk – Lisleby

Rutetider:

www.fredrikstad.kommune.no/byferga

- Rehabilitering
- Nybygg
- Hytter/ katalog
- Vinduer, dører og tak
- Tilbygg
- Ombygning
- Lokal tilhørighet med over 50 års erfaring
- Faste samarbeidspartene; mur, rør, elektro, maler og arkitekt

Jan-Erik Zakariassen as
BYGGMESTER

Byggmester Jan-Erik Zakariassen as
Mosseveien 39, 1610 Fredrikstad
Tlf: 69 31 50 90 / 48 06 70 01
www.zakariassen.no

MESTERHUS
- DET BØR SØKES ANSVAR

VELKOMMEN TIL MAJOREN – MIDT I HJERTET AV GAMLEBYEN

Ønsker du en lett lunsj, eller kanskje en tre retters middag? Hos Majorens Kro & Stue kan du kose deg med lunsjen i en hyggelig bakgård, eller nyte middagen inne i vår moderne restaurant. Våre åpningstider f.o.m. april er tirsdag til søndag fra kl. 12:00.

Foto: House of Ikigai/
Gamlebyen Handelsforening

917 50 658 – epost@majoren.no – majoren.no

FM EIENDOM AS

Verkstedveien 8 – 10. 1671 Kråkerøy
Tlf: 906 13 812

post@fmeiendomas.no

Kråkerøy Tannlegene

Tannhelse i sentrum

Vi holder til i 1 etg. på helsehuset på Kråkerøy

Velkommen til oss!

ÅPNINGSTIDER:
Mandag - Fredag
08.00 - 16-00

ADRESSE:
Jens Wilhelms gate 1
1671 Kråkerøy
Helsehuset Fredrikstad

TELEFON:
69 33 11 16

www.krakeroytannlegene.no

Morsom og motiverende
trening i et hyggelig miljø.

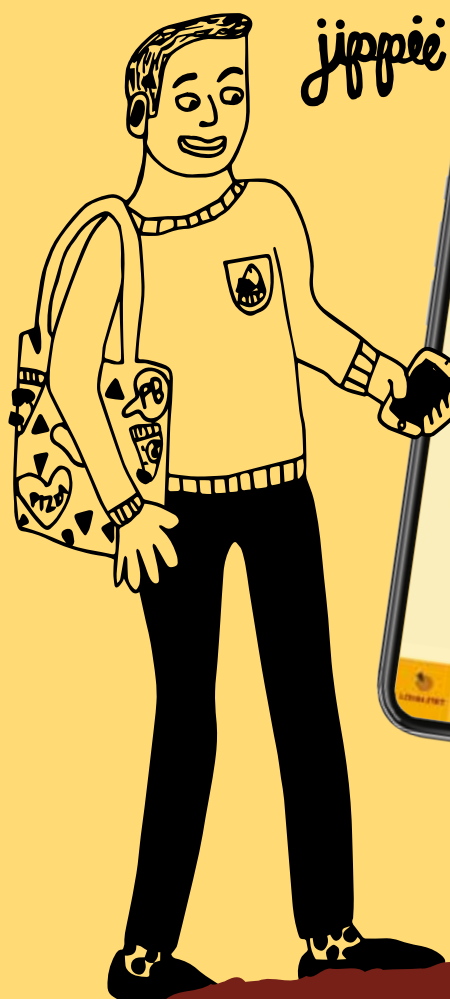

friskissvettis.no/fredrikstad | 69 36 85 00

LAST NED APPEN OG BLI PB-VENN

– VI SPANDERER HVER 10. PIZZA!*

*GJELDER STOR PIZZA TIL
FULL PRIS KJØPT I APP/NETT.

PB
PIZZABAKEREN®

DIN LEVERANDØR AV MØBLER TIL KONTOR, SKOLE, GARDEROBE, KAFE OG RESTAURANT

Tlf. 459 18 118
Mail: ulf@karlsenmobler.no

**Bryggeservice
Ullerøy**

**Edwin Halsan
Mobil: 975 09 168**

Kom å ta en titt i butikkene våre!

DIKEVEIEN

Dikeveien 2

1661 Rolvsøy

dikeveien@guttasblomster.no

GRÅLUM

Bjørnstadveien 2

1621 Sarpsborg

gralum@guttasblomster

Åpningstider:

Man – Fre 10.00 – 19.00

Lør 09.00 – 18.00

Søn 11.00 – 17.00

Åpningstider:

Man – Fre 09.00 – 20.00

Lør 09.00 – 19.00

Søn 11.00 – 17.00

Følg oss på Facebook

*Vi ønsker alle en
riktig god sommer
på Kråkerøy!*

XL BYGG **KLAPPET
& KLART.**

Skulle ha skifta ytterdør, skulle satt opp de siste listene, skulle hatt ny terrasse....

TA HELT FRI PÅ HYTTA?

Vi har håndverkere som tar små og store jobber!

Ring Jo-Inge
959 62 995

HYTTA - ET GODT FRISTED

Men det er ofte en del som må fikses, byttes og repareres. Og den tyngste jobben er den som skulle vært gjort. Mer lyst til å koble av og nyte livet enn å snekre og fikse? Vi har folk som kan ta seg av hele jobben for deg, eller gjøre det du har minst lyst til å gjøre selv.

Sjekk ut klappetogklart.kft.no

Annonsørfortegnelse

Apotek 1, Helsehuset	2	Majoren ´s kro og stue	72
Bare Bil Fredrikstad	61	Martinsen & Sønn Elektro	40
Barkedalen AS	40	Meyer´s vaskeservice	9
Bertel O Steen	78	Nen Produkter AS	38
Bodahl Johansen	60	Neon Fashion	24
Bryggeservice Østfold	74	Arne Nilsen Rørlegger	61
Byggmester Håkon Hansen	59	Rafinett Dameundertøy AS	40
Byggmester Jan-Erik Zakariassen	71	Roar Kristoffersen Murefirma	78
Byggmester Rolf Andreassen	71	Sigdal	4-5
Byggmester Rolf Thomas Bless	60	Skade og lakk AS	8
Byggmester T. O. Fjeld	11	Solveigs Pizza	36
FASVO	39	Sparebank 1	53
Fredrikstad Kommune	66-69	Sportmann	6
Guttas Blomster	75	Storm Elektro	24
Handelsbanken	71	Studio Sigdal	4-5
HS Arealplan	31	Trykkern AS	38
Hurtigruta Carglass	45	Viken El og vvs	49
Installatøren Gruppen	36	Vuatek Bygg og Ventilasjon	61
Kiwi Kråkerøyhallen	31	Værste	74
Kniplefjellet Eiendom	79	Wican	61
Kråkerøy Rør	31	XL-bygg Knatterudfjellet	80

KNIPLEFJELLET
EIENDOM

Storgata 37 • 1607 Fredrikstad • Tlf. 908 28 570
kniplefjelleteiendom.no

«Nå er det
sesong for salg
av hytter i
skjærgården vår.

Vi elsker skjærgården og har i flere år vært ledende når det gjelder salg av fritidsboliger på Hvaler og langs Onsøykysten.

Kontakt oss, vi gir deg våre beste råd når du skal selge hytta di.»

Telefon + 47 69 30 24 50

Besøksadresse:
Kirkebygga 2-4
1607 Fredrikstad

 Stavlund as Eiendomsmegler
www.stavlund.no

Vi kan også selge
din hytte.

 STAVLUND